

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Кафедра математики та економіки

«До захисту допускаю»

завідувач кафедри математики та економіки

_____ Тарас ВІЙЧУК

«__» _____ 2024 р.

**РЕГІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА:
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ В
ДРОГОБИЦЬКІЙ ОТГ**

Спеціальність 073 Менеджмент

Магістерська робота

на здобуття кваліфікації – магістр менеджменту за спеціалізацією

«Менеджмент інноваційної діяльності»

Автор роботи –

Левус Ярослав Юрійович

_____ *підпис*

Науковий керівник –

кандидат економічних наук, доцент

Скотний Павло Валерійович

_____ *підпис*

Дрогобич – 2024

ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Регіональна інноваційна політика: особливості формування та реалізації в
Дрогобицькій ОТГ
(тема роботи)

Оцінка за стобальною шкалою: _____

Оцінка за національною чотирибальною шкалою: _____

Коротка мотивація оцінки захисту:

This image shows a full page of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for handwriting practice or general writing. There are no margins, text, or other markings on the page.

_____	Голова ЕК	_____	_____
дата		підпис	прізвище, ім'я
	Секретар ЕК	_____	_____
		підпис	прізвище, ім'я

АННОТАЦІЯ

Левус Я.Ю. Регіональна інноваційна політика: особливості формування та реалізації в Дрогобицькій ОТГ. – Рукопис.

В роботі розкриті теоретичні основи формування регіональна інноваційна політика та особливості її реалізації в Дрогобицькій міській територіальній громаді. Проаналізовано сутність, зміст і механізм формування регіональної інноваційної політики та технології управління інноваційними процесами на території громади.

Досліджено основні принципи формування інноваційної політики Дрогобицької ОТГ, Здійснено аналіз стану, проблем та перспектив розвитку громади через управління сталим розвитком.

Запропоновано шляхи вдосконалення процесу управління інноваційним розвитком Дрогобицької ОТГ. Визначено пріоритетні напрями та стратегічні сфери інноваційного розвитку в контексті принципів європейської інноваційної політики.

Ключові слова: *інновації, інноваційна політика, стратегія інноваційного розвитку, міська територіальна громада, управління інноваційним розвитком.*

SUMMARY

Levus Y.Yu. Regional innovation policy: peculiarities of formation and implementation in Drohobych urban territorial community. - Manuscript.

The paper reveals the theoretical foundations of the formation of the regional innovation policy and the peculiarities of its implementation in the Drohobych urban territorial community. The essence, content and mechanism of formation of regional innovation policy and management technology of innovation processes on the territory of the community are analyzed.

The main principles of forming the innovation policy of the Drohobych urban territorial community were studied, the state, problems and prospects of community development through the management of sustainable development were analyzed.

Ways to improve the process of managing the innovative development of Drohobych urban territorial community are proposed. The priority directions and strategic areas of innovative development in the context of the principles of the European innovation policy have been determined.

Keywords: *innovations, innovation policy, strategy of innovative development, urban territorial community, management of innovative development.*

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	9
1.1. Поняття, сутність та механізм формування регіональної інноваційної політики	9
1.2. Технологія управління інноваційними процесами на території громади	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ, ОЦІНЮВАННЯ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДРОГОБИЦЬКОЇ ОТГ	29
2.1. Стан, проблеми та перспективи розвитку Дрогобицької ОТГ	29
2.2. Управління сталим розвитком Дрогобицької ОТГ	35
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ДРОГОБИЦЬКОЇ ОТГ	44
3.1. Формування регіональних інноваційних систем в контексті принципів європейської інноваційної політики	44
3.2. Пріоритетні напрями та стратегічні сфери інноваційного розвитку Дрогобицької ОТГ	53
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Регіональна інноваційна політика є важливим інструментом для забезпечення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності територій. Вона передбачає інтеграцію сучасних технологій, інноваційних підходів та ефективного управління для створення сприятливих умов для економічного зростання і покращення якості життя мешканців.

Дрогобицька об'єднана територіальна громада (ОТГ) активно впроваджує стратегії регіональної інноваційної політики, які спрямовані на вирішення ключових соціально-економічних та екологічних викликів. Особливості формування та реалізації цієї політики у Дрогобицькій громаді базуються на принципах сталого розвитку, зокрема, на Цілях сталого розвитку ООН. Одним із пріоритетних напрямків є впровадження концепції "розумного міста" (Smart City), яка передбачає використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для підвищення ефективності управління міською інфраструктурою.

Стратегія сталого розвитку Дрогобицької ОТГ до 2030 року відображає комплексний підхід до розв'язання проблем урбанізації, кліматичних змін та соціальної нерівності. Вона спрямована на забезпечення високої якості життя, економічного процвітання та збереження природних ресурсів через інноваційні технології та ефективне управління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні і практичні аспекти регулювання розвитку територіальних громад в умовах інноваційного розвитку економіки та децентралізації висвітлені у наукових працях таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як: Будякова О. Ю., Гайдуцький П.І., Грамотнєв В.Е., Гресків О. Б., Друкер П. Ф., Ілляшенко С.М., Каракай Ю.В., Крупа К.В., Мікула Н.А., Найт К.Н., Полятикіна Л. І., Портер М., Санто Б., Скотний П.В., Сторонянська І.З., Суярко С.М., Тимечко І.Р., Трифонов С.В., та ін. Проте залишаються не достатньо вивченими питання процесу управління інноваційним розвитком в контексті принципів європейської інноваційної

політики. Актуальність зазначених проблем і необхідність пошуку шляхів їх розв'язання обумовили вибір теми кваліфікаційної магістерської роботи.

Мета магістерської роботи – дослідити теоретичні та практичні основи формування регіональної інноваційної політики та особливості її реалізації в Дрогобицькій ОТГ.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити теоретичні основи, сутність та механізм формування регіональної інноваційної політики;
- дослідити основні технології управління інноваційними процесами на території громади;
- оцінити стан, проблеми та перспективи розвитку Дрогобицької ОТГ;
- провести аналіз процесу управління інноваційним розвитком громади в контексті формування засад сталого розвитку;
- показати можливості формування регіональних інноваційних систем в контексті принципів європейської інноваційної політики;
- обґрунтувати пріоритетні напрями та стратегічні сфери інноваційного розвитку Дрогобицької ОТГ.

Об'єктом дослідження є інноваційна політика Дрогобицької ОТГ.

Предметом дослідження є процес удосконалення системи управління та реалізації регіональної інноваційної політики Дрогобицької ОТГ.

Теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних дослідників з інноваційного менеджменту, регіональної економіки та маркетингу, в яких обґрунтовується вплив інноваційно політики регіону на функціонування територіальної громади, а також нормативно правові документи які регламентують діяльність Дрогобицької ОТГ.

Методологічною основою дослідження магістерської роботи є: аналіз та синтез – для аналізу інноваційного потенціалу Дрогобицької громади; структурно-функціональний – для дослідження процесу управління сталим розвитком та інноваційно привабливістю громади; графічний – для представлення результатів дослідження у вигляді таблиць та рисунків; логічний – для отримання

логіки викладення матеріалу; критичний аналіз та узагальнення – для теоретичного узагальнення одержаних результатів і формулювання висновків.

Елементи наукової новизни магістерського дослідження полягають в систематизації і узагальненні існуючих підходів щодо механізм формування регіональної інноваційної політики. а саме впровадження концепції "розумного міста" (Smart City) та впровадження стандартів ISO в управління містами які передбачають використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для підвищення ефективності управління міською інфраструктурою.

Основні результати магістерського дослідження доповідалися на: II студентській науково-технічній конференції «МОЛОДЬ НА СТОРОЖІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ» (м. Дрогобич, 15-16 листопада 2023 року) на секції: Управління, інновації та економіка; інтернет-конференції в рамках реалізації проєкту ERASMUS+ JEAN MONNET MODULE «Стратегічні комунікації ЄС: протидія деструктивним впливам» № 101047033 – EUSCCDI – ERASMUS-JMO-2021-HEI-TCH-RSCH «СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ І ГЛОБАЛЬНИЙ РІВНІ» (м. Луцьк, 16 травня 2024 року.) на секції: Безпековий компонент стратегічних комунікацій та опубліковані у збірниках тез матеріалів конференцій.

Практична значимість одержаних результатів полягає в можливості їх застосування в діяльності виконавчих органах місцевого самоврядування Дрогобицької ОТГ, також результати можуть використовуватись при написанні інноваційних стратегій громад та аналітичних матеріалів.

Структура і обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел (всього 58 найменувань). Обсяг дипломної роботи становить 73 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Поняття, сутність та механізм формування регіональної інноваційної політики

Регіональна інноваційна політика є одним із ключових інструментів стимулювання розвитку регіонів та забезпечення їх конкурентоспроможності в умовах глобальної економіки. Поняття та сутність цієї політики визначаються комплексом заходів, спрямованих на створення сприятливого інноваційного середовища, підтримки та розвитку інноваційних процесів та інфраструктури. Інноваційна політика ґрунтується на вивченні потреб регіону в інноваціях, аналізі його інноваційного потенціалу та визначенні пріоритетних напрямків розвитку. Цей процес включає в себе активну участь місцевого самоврядування, бізнес-середовища, наукових установ та громадськості.

Теорія інновацій та регіональна політика взаємодіють між собою, створюючи основу для розвитку інноваційних систем в регіонах. Інновації виступають основним механізмом для перетворення наукових знань у практичні, створення нових продуктів, послуг, технологій та стимулюють економічне зростання та конкурентоспроможність.

Йозеф Шумпетер, австро-американський економіст, вважається одним із перших, хто ввів термін "інновація" у науковий оборот. У своїх працях, зокрема у книзі "Теорія економічного розвитку" (1911 рік), він описав концепцію інновацій як новаторських змін, які виходять за межі звичайного процесу відтворення економіки. Він розглядав інновації як ключовий механізм, що стимулює економічний розвиток, виділяв роль підприємця як особи, яка не тільки впроваджує існуючі технології, але й створює нові, змінюючи тим самим економічний ландшафт[35].

Шумпетер також вперше описав поняття "творчого руйнування" (creative destruction), що означає процес, при якому нові інновації витісняють старі

технології та структури, що спричиняє економічні зміни та прогрес. Його ідеї продовжують впливати на розуміння інноваційного процесу і сучасних стратегій розвитку.

Відомий британський економіст Крістіан Нортон Кейлс Найт вважав, що інновація - це новий продукт або метод, який є відмінним від того, що раніше існувало, та який успішно вживається. Його робота "Елементарна теорія інновації" (Elementary Theory of Innovation), опублікована в 1933 році, відзначалася глибоким аналізом механізмів інноваційного процесу та його впливу на економічний розвиток. Найт акцентував увагу на значенні інновацій у процесі розвитку економіки та суспільства, вважав, що інновації сприяють вирішенню проблем, що ставляться перед суспільством, і стимулюють економічне зростання, підкреслював, що успішні інновації є ключовим чинником конкурентоспроможності країн та підприємств. Для нього інновації були ключовим елементом для досягнення високого рівня ефективності, зростання продуктивності та забезпечення сталого розвитку[58].

На думку італійського економіста Бруно Санто, інновація - це процес впровадження нових ідей, концепцій, продуктів або послуг, які призводять до покращення ефективності, конкурентоспроможності та соціального прогресу. Основні напрямки досліджень Бруно Санто включають теорію інновацій, роль технологій у економіці, стратегічне управління та економічний розвиток. Його роботи "Економічний ріст і технологічні інновації: ключові проблеми" (Economic Growth and Technological Innovation: Key Issues) та "Стратегічне управління технологічними інноваціями" (Strategic Management of Technological Innovations) підкреслюють важливість інновацій у розвитку суспільства та підприємництва, вважаючи їх ключовим чинником для досягнення сталого економічного зростання[34].

Відомий американський економіст Берtrand Твісс вважав, що інновація - це процес впровадження нових ідей, технологій або методів у виробництво, що призводить до створення нових або покращених продуктів, послуг або процесів. Він підкреслював важливість інновацій у стимулюванні економічного

зростання та конкурентоспроможності підприємств і країн. Твісс розглядав інновації як ключовий фактор розвитку економіки, що сприяє підвищенню продуктивності праці, зниженню витрат та створенню нових можливостей для бізнесу та споживачів. Він акцентував увагу на тому, що інновації можуть відбуватися як в результаті наукових досліджень і розробок, так і внаслідок практичного досвіду та творчого підходу до вирішення проблем[35].

Майкл Портер, відомий американський вчений в галузі стратегічного управління, вважав, що інновація є ключовим фактором для створення конкурентних переваг підприємств і країн. Він підкреслював, що інновації дозволяють підприємствам створювати унікальність продуктів чи послуг, яка дозволяє їм виділятися серед конкурентів і привертати більше клієнтів, можуть підвищувати продуктивність та ефективність виробництва, що дозволяє підприємствам знижувати витрати та підвищувати якість продукції. Портер розвинув концепцію "кластерів" - групи пов'язаних між собою підприємств, які знаходяться в одному регіоні. Інновації в кластерах можуть сприяти синергії та взаємодії між компаніями, що створює конкурентні переваги для всього регіону[28].

Пітер Друкер, відомий австро-американський вчений у галузі менеджменту, вважав, що інновація є ключовим фактором успіху для підприємств та суспільства в цілому. Розглядав інновації як засіб створення нових можливостей для підприємств, які дозволяють їм адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Він вважав, що інновації: можуть змінювати економічний ландшафт, створюючи нові ринки, перевертаючи відносини в галузях та стимулюючи конкуренцію, допомагають підприємствам підвищувати ефективність виробничих процесів, оптимізувати управління та знижувати витрати, мають спрямовуватися на створення цінності для клієнтів, що дозволяє підприємствам залучати та утримувати своїх клієнтів та виступають двигуном соціального прогресу, сприяючи розвитку нових технологій, покращенню життя та розвитку людського потенціалу[11,12].

Різноманітність досліджень та обговорення інновацій свідчить про їхню важливість та вплив на різні аспекти економіки, суспільства та технологій, рис 1.1.

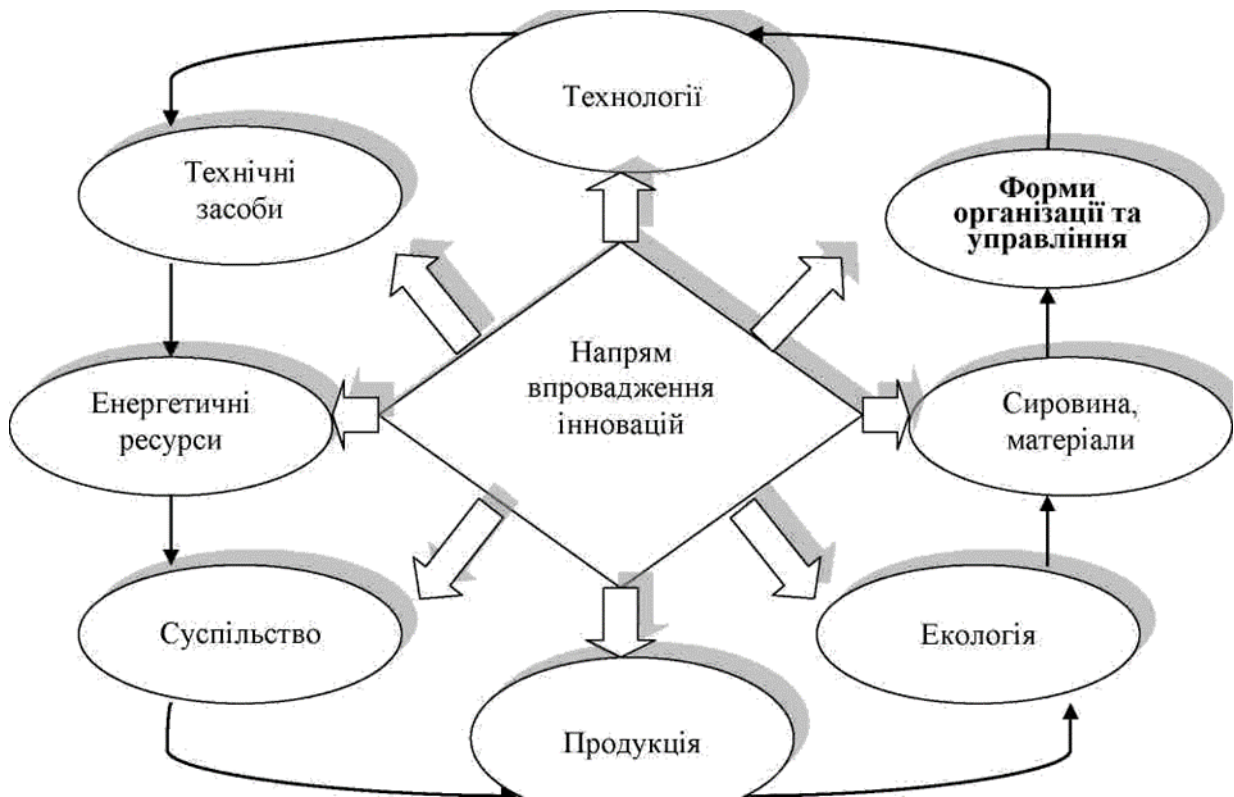

Рис. 1.1 Схема напрямів впровадження інновацій.

Отже, в широкому розумінні можна вважати, що:

Інновації - це процес впровадження нових ідей, технологій, продуктів або методів, які призводять до створення нових можливостей, покращення ефективності та стимулювання розвитку в різних сферах економіки та суспільства.

Також, *інновації* можна розглядати як *процес*, що сприяє розвитку, покращенню ефективності та створенню нових можливостей для підприємств та суспільства, який базується на впровадженні інноваційних ідей та технологій.

Інноваційна політика сприяє створенню умов для інноваційної активності шляхом створення сприятливого середовища для розвитку та впровадження нововведень (фінансова підтримка досліджень, сприяння технологічним перетворенням, створення інноваційних кластерів та підприємницьких

екосистем, розвиток кадрового потенціалу, підвищення інноваційної свідомості тощо).

Інноваційна політика може бути спрямована на різні напрями залежно від конкретних потреб і мети країни чи регіону. До основних напрямів інноваційної політики належать:

- *Стимулювання наукових досліджень і розвитку (R&D)* передбачає різноманітні заходи та програми, спрямовані на підтримку наукових ініціатив, досліджень і технологічного прогресу. Держава може надавати фінансову підтримку для наукових досліджень через гранти, субвенції, стипендії та інші фінансові інструменти. Створення спеціалізованих інноваційних центрів, технологічних парків, інкубаторів та інших інфраструктурних об'єктів для залучення талановитих науковців та інженерів, а також для створення інноваційних продуктів та послуг;

- *Розвиток технологічних кластерів* є одним із важливих напрямів інноваційної політики, спрямованих на створення сприятливого середовища для інновацій та технологічного розвитку. *Технологічний кластер* - це група підприємств, установ, дослідницьких лабораторій, університетів та інших організацій, які об'єднуються в одній галузі або технологічній сфері та розташовані на певній території(район, місто, громада). Учасники кластера зосереджуються в одній галузі або технологічній сфері, що сприяє обміну знаннями, технологіями та ресурсами між ними, співпрацюють між собою для спільного вирішення проблем, розробки нових технологій та здійснення інноваційних проектів, створюють сприятливе середовище для інновацій, тощо;

- *Підтримка інноваційних стартапів* є важливим компонентом інноваційної політики, оскільки стартапи часто є джерелом нових ідей, технологій та бізнес-моделей, які можуть сприяти економічному зростанню та інноваційному розвитку. *Інноваційний стартап* - це молода компанія, яка розвиває інноваційний продукт, послугу або технологію з метою вирішення певної проблеми або задоволення певної потреби на ринку. Політика може

передбачати фінансову та консультативну підтримку для створення та розвитку інноваційних стартапів та створення нових компаній;

- *Технологічний трансфер* - це процес передачі технологій, знань, ноу-хау або інтелектуальних власностей від одного суб'єкта (наприклад, університету, дослідницької установи або підприємства) до іншого з метою комерційного використання або застосування в конкретній галузі, продукті або послугі. Організація співпраці між секторами економіки, академічною галуззю та промисловістю, що сприяє перенесенню інновацій з лабораторій до ринку;

- *Створення сприятливого інноваційного середовища* - це набір заходів та стратегій, спрямованих на створення умов, які сприяють розвитку та поширенню інновацій в економіці та суспільстві. Що вимагає комплексного підходу та співпраці між різними секторами суспільства для досягнення спільних цілей інноваційного розвитку;

- *Тощо.*

Інноваційна політика зазвичай є важливою складовою стратегічного розвитку країни або регіону, оскільки вона сприяє зміцненню конкурентоспроможності, створює нові можливості для економічного зростання та підвищення якості життя громадян.

Стратегічний розвиток країни - це процес визначення та реалізації довгострокових цілей, завдань і пріоритетів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності, сталого економічного зростання, соціальної стабільності та підвищення якості життя громадян. Основними складовими стратегічного розвитку країни є:

- ✓ визначення стратегічних галузей економіки, розвиток інфраструктури, стимулювання інвестицій та підтримка підприємництва та інновацій для створення нових робочих місць та забезпечення сталого економічного зростання;

- ✓ розвиток освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та інших сфер, спрямованих на поліпшення якості життя громадян, зменшення нерівності та підвищення рівня життя населення;

- ✓ впровадження екологічно чистих технологій, зменшення викидів та забруднення навколишнього середовища, збереження природних ресурсів та біорізноманіття;
- ✓ розвиток транспортної, енергетичної, телекомунікаційної та іншої інфраструктури, необхідної для забезпечення ефективної діяльності економіки та підвищення якості життя населення;
- ✓ створення сприятливого інноваційного середовища, підтримка наукових досліджень, стимулювання інноваційних проектів та технологічного розвитку;
- ✓ розробка зовнішньополітичних стратегій, розвиток партнерських відносин з іншими країнами, співпраця з міжнародними організаціями та участь у міжнародних ініціативах;
- ✓ підтримка та збереження культурної спадщини, розвиток творчості та культурних індустрій, сприяння міжкультурному діалогу та розвиток національної ідентичності[13,14].

Ефективна стратегія стратегічного розвитку країни вимагає комплексного підходу, широкого громадського обговорення, участі різних стейкхолдерів та систематичного моніторингу та оцінки її виконання.

Стратегічний розвиток регіону - це процес визначення та реалізації довгострокових цілей, завдань і пріоритетів, спрямованих на підвищення економічного зростання, соціальної стабільності, підвищення якості життя та підвищення конкурентоспроможності регіону. До основних складових стратегічного розвитку регіону включають:

- ✓ Визначення ключових галузей економіки, в яких регіон має конкурентні переваги, розвиток інфраструктури, стимулювання підприємництва та інновацій, залучення інвестицій та створення нових робочих місць;
- ✓ Забезпечення доступу до якісної освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг, боротьба з бідністю, підвищення якості життя та створення сприятливого середовища для розвитку суспільства;

- ✓ Розвиток транспортної, енергетичної, телекомунікаційної та іншої інфраструктури, необхідної для підтримки економічного та соціального розвитку регіону;

- ✓ Забезпечення сталого розвитку, ефективного використання природних ресурсів регіону, зменшення викидів та забруднення навколишнього середовища, захист екосистем та біорізноманіття;

- ✓ Залучення громадськості до процесу прийняття рішень та виконання стратегічних цілей, сприяння розвитку громадських ініціатив та організацій;

- ✓ Розроблення політики підтримки підприємництва та інвестицій, зменшення бюрократичних бар'єрів та сприяння розвитку малого та середнього бізнесу[15,18].

Регіональна інноваційна політика - це система стратегій, програм та інструментів, спрямованих на стимулювання та підтримку інноваційного розвитку у конкретних регіонах чи територіях. Основна мета регіональної інноваційної політики - створення сприятливого середовища для інновацій та підтримка розвитку інноваційного підприємництва на рівні регіонів.

Регіональна інноваційна політика спрямована на стимулювання економічного розвитку регіонів та ґрунтується на концепціях інноваційного розвитку, що включають теорії інноваційного попиту та інноваційної пропозиції(рис. 1.2).

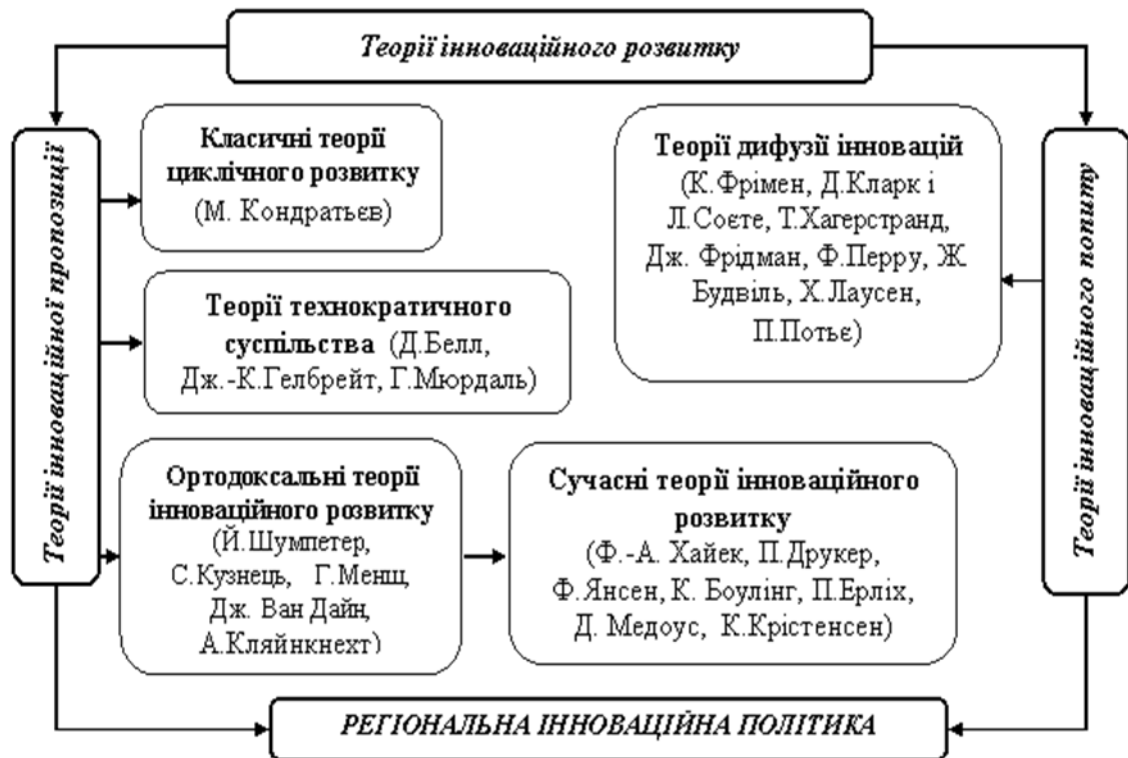

Рис. 1.2 Теоретичні основи формування регіональної інноваційної політики[6].

Теорія інноваційного попиту фокусується на ролі ринку та споживачів у стимулюванні інновацій. Згідно з цією теорією, інновації виникають як відповідь на існуючий або передбачуваний попит. Інновації розвиваються через потреби ринку. Коли з'являється нова потреба або попит на ринку, компанії прагнуть створити нові продукти або послуги для її задоволення. Споживачі виступають важливим джерелом інформації для інновацій.

Теорія інноваційної пропозиції, навпаки, акцентує увагу на ролі пропозиції та технологічних можливостей у створенні інновацій. Відповідно до цієї теорії, інновації виникають внаслідок науково-технічного прогресу і зусиль компаній у розробці нових технологій та продуктів. Інновації з'являються через розвиток нових технологій, що відкривають нові можливості для створення продуктів та послуг. Дослідження та розробки (R&D) є ключовим фактором інноваційного процесу.

Зв'язок між попитом і пропозицією реалізується через створення платформ для взаємодії між бізнесом, науковими установами та споживачами,

сприяння галузевих кластерів, де наука та бізнес можуть спільно розробляти нові товари та послуги. Застосування обох підходів у регіональній інноваційній політиці дозволяє забезпечити комплексний розвиток, що враховує як потреби ринку, так і можливості технологічного прогресу[6].

Отже, регіональна інноваційна політика є елементом національної інноваційної політики, спрямованим на забезпечення всіх зацікавлених сторін, ефективною комунікацією та гнучкістю у реалізації поставлених цілей. Що досягається шляхом використання системи заходів, які стимулюють інновації через взаємодію регіональних і державних органів управління. Для активізації економічного розвитку регіонів необхідно впроваджувати нові підходи до формування та реалізації регіональної інноваційної політики, що сприятиме інноваційному розвитку, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, притоку інвестицій та інтеграції України в європейські структури.

Ефективна регіональна інноваційна політика повинна базуватися на об'єктивному аналізі економічної ситуації, детальній оцінці ресурсів і можливостей, орієнтації на реальні цілі. Залучення всіх зацікавлених сторін і застосування нових підходів до формування та реалізації цієї політики є ключовими для успішного інноваційного розвитку регіонів і економіки країни в цілому.

1.2. Технологія управління інноваційними процесами на території громади.

Впровадження інноваційної моделі економічного розвитку розпочалося після отримання незалежності в 1991 році, в основі якої є перехід від радянської моделі економіки до ринкової економіки та створення сприятливого середовища для інновацій. Важливим кроком для визначення моделі розвитку економіки України стало підписання Угоди про партнерство та співробітництво між Європейським співтовариством та Україною (підписана 16 червня 1994р. та ратифікована 10 листопада 1994р.), яка містить важливі положення щодо

сприяння інноваційному розвитку в Україні. Дана угода була укладена для зміцнення відносин між Україною та Європейським Союзом, сприяння політичній стабільності, економічному розвитку та реформам в Україні.

Зміна політичних еліт, нестабільність політичних курсів та корупція кардинально впливала на інноваційну політику України. Розпочата у 2014 році реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади, яка ґрунтується на децентралізації, насправді спрямована на розбудову сучасної та ефективної системи місцевого самоврядування, яка ґрунтується на принципах інноваційного розвитку та відповідає європейським цінностям демократії, децентралізації та громадської участі. Широкомасштабна війна в Україні сильно вплинула на пріоритети інноваційної діяльності, перемістивши на перше місце інновації, пов'язані з обороноздатністю та підтримкою нормального життя громадян в умовах воєнного стану. Цей новий етап розвитку й трансформації інноваційної діяльності відображається у впровадженні нових напрямів інноваційних проєктів, стратегій, планів і завдань для всіх стратегічних сфер і галузей держави.

Інноваційний розвиток територіальної громади є складним процесом, що включає перехід на новий рівень економічного управління, спрямованого на досягнення соціальних, економічних та екологічних результатів. Він передбачає встановлення високих темпів зростання рівня та якості життя для всіх членів громади. Одночасно, забезпечує здатність менеджменту ефективно реагувати на сучасні вимоги інноваційного розвитку, використовуючи концептуально-методологічні та інструментально-прикладні засоби для досягнення стратегічних орієнтирів.

Стратегічні основи інноваційного розвитку територіальних громад мають свої особливості, які стосується основоположних принципів, цілей та напрямків, що формують фундамент будь-якої стратегії, чи то організації, проєкту, держави або іншого суб'єкта діяльності. Вони встановлюють рамки та загальні принципи, які визначають, як буде здійснюватися стратегічне планування та реалізація стратегії. У контексті територіальних громад або

інших соціально-економічних систем, стратегічні основи включають унікальні принципи.

Таблиця 1.1.

Принципи стратегічних основ розвитку територіальних громад

№	Назва складової	Сутнісна характеристика
1	Місія та візія	• Місія визначає основне призначення та цілі громади, а візія визначає зображення майбутнього стану, якого громада прагне досягти.
2	Цілі та завдання	• Встановлення конкретних, вимірюваних та досяжних цілей, які відображають прагнення громади до розвитку.
3	Своєрідність і конкурентні переваги	• Визначення унікальних характеристик та переваг, які вирізняють громаду від інших та можуть стати основою для розвитку.
4	Стратегічні пріоритети	• Встановлення ключових напрямків або пріоритетних сфер розвитку, які є стратегічно важливими для досягнення місії та цілей.
5	Аналіз SWOT	• Оцінка внутрішніх сильних та слабких сторін громади, а також зовнішніх можливостей та загроз, щоб визначити стратегічні можливості та виклики.
6	Участь зацікавлених сторін	• Залучення громадян, бізнесу, громадських організацій та інших зацікавлених сторін до формулювання та впровадження стратегії.
7	Фінансове планування	• Визначення фінансових ресурсів та механізмів їх залучення для втілення стратегії.
8	Моніторинг та оцінка	• Розробка системи моніторингу та оцінки для визначення ефективності стратегії та внесення необхідних коригувань.

Стратегічні основи виступають орієнтиром для прийняття рішень і визначають ключові принципи, за якими здійснюватиметься розвиток і управління територіальною громадою.

Інноваційний розвиток території зумовлений впливом різноманітних об'єктивних чинників, таких як економічний та демографічний потенціал, наявність чи відсутність природних, трудових, інтелектуальних та інших ресурсів, а також особливостями розвитку державного та приватного секторів. Дані чинники виступають маркерами еволюції інноваційних систем, кожна з яких має свої особливості та структуру і забезпечує стабільність інституційної взаємодії через впровадження унікальної моделі інноваційного розвитку.

Важливо зазначити, що для інноваційного розвитку необхідно мати інноваційну інфраструктуру, ресурси та процеси, які разом формують інноваційний потенціал території та створюють основу інноваційної системи. Ключовими елементами цієї системи, а отже і інноваційного розвитку, є знання, інформація, досвід, належна інноваційна культура, відповідне нормативно-

правове та інституційне забезпечення. У сукупності вони визначають достатність умов для інноваційного розвитку та формують цілісне уявлення про предмет і об'єкт дослідження.

Стратегічні основи інноваційного розвитку територіальних громад включають комплекс заходів та політичних рішень, спрямованих на стимулювання інноваційного потенціалу, підвищення конкурентоспроможності та покращення якості життя населення на місцевому рівні. До основних пріоритетів стратегій інноваційного розвитку територіальних громад можуть включатися такі ключові напрями як:

1. Інноваційна інфраструктура:
 - ✓ *Створення та розвиток технологічних парків, бізнес-інкубаторів і центрів інновацій;*
 - ✓ *Підтримка дослідницьких і розробницьких (R&D) центрів;*
 - ✓ *Розвиток цифрової інфраструктури, включаючи доступ до швидкісного інтернету.*
2. Розвиток людського капіталу:
 - ✓ *Підвищення якості освіти та професійної підготовки;*
 - ✓ *Підтримка програм навчання впродовж життя;*
 - ✓ *Залучення та утримання талантів у громаді.*
3. Економічний розвиток та підтримка підприємництва:
 - ✓ *Стимулювання малого і середнього бізнесу через фінансові, податкові та адміністративні заходи;*
 - ✓ *Розвиток стартапів та підтримка інноваційних проєктів;*
 - ✓ *Залучення інвестицій.*
4. Екологічна стійкість:
 - ✓ *Впровадження екологічно чистих технологій і практик;*
 - ✓ *Розвиток відновлюваних джерел енергії;*
 - ✓ *Заходи з підвищення енергоефективності та зменшення викидів.*
5. Цифрова трансформація:

- ✓ *Впровадження електронного урядування та цифрових послуг для мешканців;*
- ✓ *Розвиток інтелектуальних систем управління містом (smart city);*
- ✓ *Підтримка цифрових інновацій у бізнесі та промисловості.*
- 6. *Інтеграція та міжнародна співпраця:*
 - ✓ *Розвиток партнерських відносин з міжнародними організаціями та громадами;*
 - ✓ *Участь у міжнародних проєктах та програмах;*
 - ✓ *Залучення міжнародного досвіду та найкращих практик.*
- 7. *Соціальна інклюзія та якість життя:*
 - ✓ *Забезпечення доступу до сучасних технологій та послуг для всіх верств населення;*
 - ✓ *Розвиток соціальних програм для підтримки вразливих груп населення;*
 - ✓ *Підвищення якості життя через розвиток інфраструктури, охорони здоров'я, освіти та культури.*
- 8. *Інституційна спроможність та управління:*
 - ✓ *Підвищення ефективності місцевого самоврядування та управлінських структур;*
 - ✓ *Розробка та впровадження стратегічних документів та планів;*
 - ✓ *Підвищення прозорості та підзвітності органів влади[3,6,21].*

Ці пріоритети допоможуть забезпечити стійкий та всебічний розвиток територіальних громад, зробивши їх більш конкурентоспроможними, інноваційними та привабливими для життя і роботи. Інноваційний процес територіальних громад – це комплексна система заходів і дій, спрямованих на впровадження нових технологій, методів управління та організаційних рішень для покращення якості життя мешканців і забезпечення сталого розвитку громад. Цей процес включає кілька основних етапів(рис 1.3), кожен з яких має свої специфічні завдання і методи реалізації.

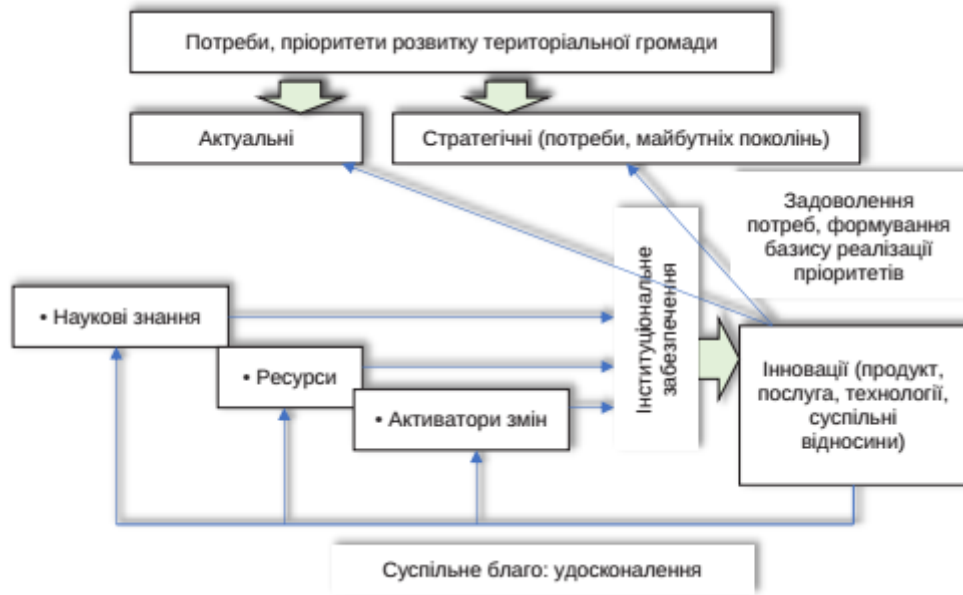

Рис. 1.3. Інноваційний процес територіальних громад

Впровадження стратегій інноваційного розвитку територіальних громад вимагає комплексного підходу, який включає активну участь усіх зацікавлених сторін, впровадження новітніх технологій та орієнтацію на найкращі практики ЄС та світу. Модель управління стратегічним розвитком територіальних громад представлена на рис. 1.4.

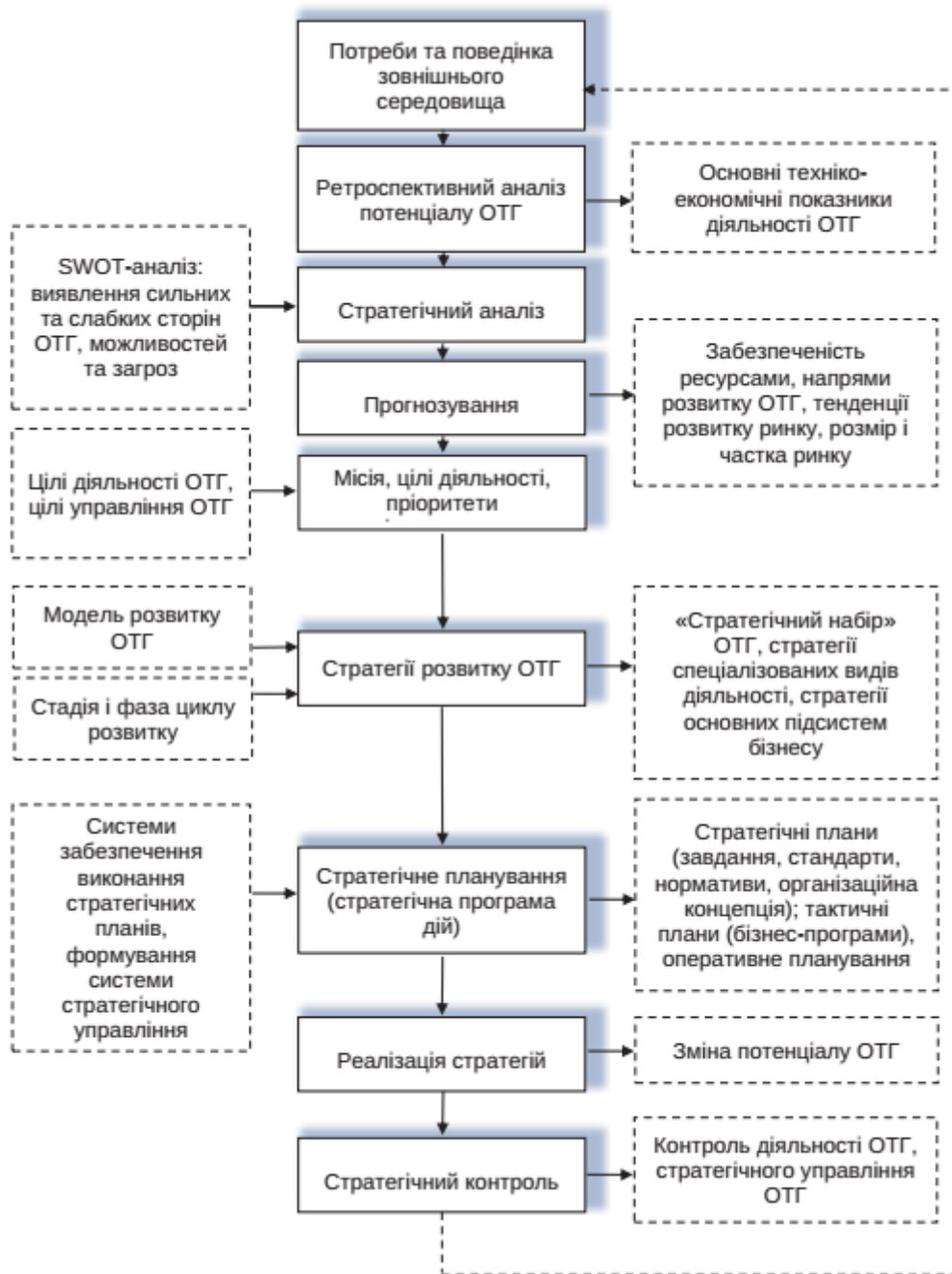

Рис. 1.4. Модель управління стратегічним розвитком територіальних громад.

Стратегія інноваційного розвитку територіальних громад являє собою комплекс заходів, спрямованих на стимулювання економічного зростання, соціального благополуччя та екологічної стійкості через впровадження новітніх технологій, методів управління та організаційних рішень.

Стратегія інноваційного розвитку — це систематичний план дій, спрямований на стимулювання і впровадження новітніх технологій, методів

управління, процесів та продуктів для підвищення ефективності, конкурентоспроможності і сталого розвитку організації, регіону або громади.

Основною метою такої стратегії є створення умов для постійного оновлення та розвитку громади, залучення інвестицій та покращення якості життя мешканців.

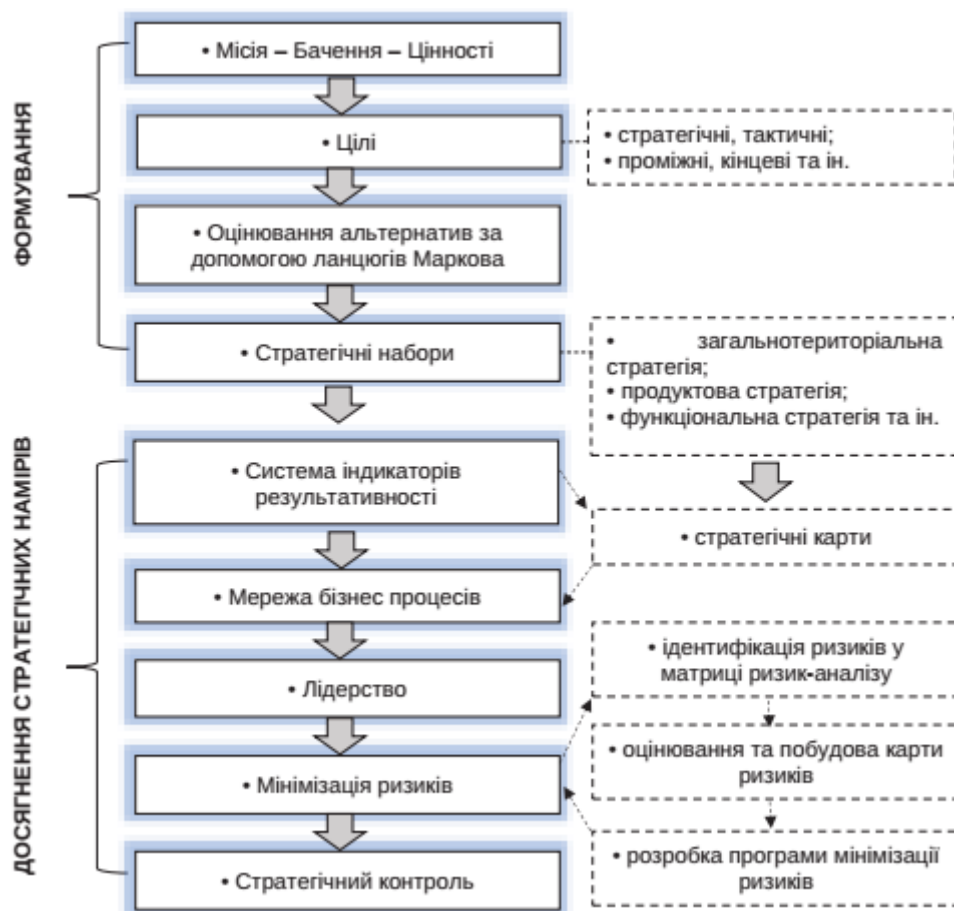

Рис. 1.5. Технологія досягнення стратегічних намірів територіальних громад.

Технологія досягнення стратегічних намірів територіальних громад передбачає комплексний підхід(Рис. 1.5.), що включає процес формування спрямований на досягнення стратегічних цілей. Цей процес вимагає застосування сучасних методів управління, використання інноваційних технологій та активної участі всіх зацікавлених сторін.

Отже, стратегічні основи інноваційного розвитку територіальних громад визначають ключові принципи, цілі та напрямки, що лежать в основі успішної реалізації стратегічного планування. Вони спрямовані на забезпечення сталого розвитку, впровадження інновацій, активне партнерство, прозорість та

орієнтацію на результат, що є необхідними для досягнення високих темпів економічного зростання та покращення якості життя громади. Україна потребує індивідуального підходу до інноваційного розвитку кожного регіону, враховуючи їхні унікальні економічні, соціальні та інфраструктурні особливості. Тільки через адаптацію стратегій до місцевих умов можна досягти ефективного та стійкого інноваційного розвитку.

Стратегія інноваційного розвитку є ключовим інструментом для забезпечення сталого економічного зростання, вона включає комплекс заходів, спрямованих на впровадження новітніх технологій, методів управління та організаційних рішень, і вимагає активної участі всіх зацікавлених сторін.

Україна потребує індивідуального підходу до інноваційного розвитку кожного регіону, враховуючи їхні унікальні економічні, соціальні та інфраструктурні особливості. Тільки через адаптацію стратегій до місцевих умов можна досягти ефективного та стійкого інноваційного розвитку.

Висновки до першого розділу. Теорія інновацій та регіональна політика взаємодіють між собою, створюючи основу для розвитку інноваційних систем в регіонах. Інновації виступають основним механізмом для перетворення наукових знань у практичні, створення нових продуктів, послуг, технологій та стимулюють економічне зростання та конкурентоспроможність.

Теоретичні дослідження інновацій охоплюють широкий спектр питань, пов'язаних з процесами створення, впровадження та поширення нових ідей, товарів та технологій. Першим, хто ввів термін "інновація" у науковий обіг, був відомий австро-американський економіст Йозеф Шумпетер. Різні теоретичні підходи до дослідження інновацій дозволяють глибше зрозуміти механізми їх виникнення та впровадження. Вони відображені в еволюційній теорії, системному підході та теорії дифузії. В широкому розумінні можна вважати, що інновації - це процес впровадження нових ідей, технологій, продуктів або методів, які призводять до створення нових можливостей, покращення ефективності та стимулювання розвитку в різних сферах економіки та суспільства.

Інноваційна політика сприяє створенню умов для інноваційної активності шляхом створення сприятливого середовища для розвитку та впровадження нововведень. Вона спрямована на різні напрями залежно від конкретних потреб і мети країни чи регіону, до її основних напрямів належать: стимулювання наукових досліджень і розвитку (R&D); розвиток технологічних кластерів; підтримка інноваційних стартапів; технологічний трансфер; створення сприятливого інноваційного середовища.

Ефективна стратегія стратегічного розвитку країни вимагає комплексного підходу, широкого громадського обговорення, участі різних стейкхолдерів та систематичного моніторингу та оцінки її виконання. Стратегічний розвиток регіону - це процес визначення та реалізації довгострокових цілей, завдань і пріоритетів, спрямованих на підвищення економічного зростання, соціальної стабільності, підвищення якості життя та підвищення конкурентоспроможності регіону.

Регіональна інноваційна політика - це система стратегій, програм та інструментів, спрямованих на стимулювання та підтримку інноваційного розвитку у конкретних регіонах чи територіях. Основна мета регіональної інноваційної політики - створення сприятливого середовища для інновацій та підтримка розвитку інноваційного підприємництва на рівні регіонів. Вона повинна базуватися на об'єктивному аналізі економічної ситуації, детальній оцінці ресурсів і можливостей, орієнтації на реальні цілі. Залучення всіх зацікавлених сторін і застосування нових підходів до формування та реалізації цієї політики є ключовими для успішного інноваційного розвитку регіонів і економіки країни в цілому.

Інноваційний розвиток територіальної громади є складним процесом, що включає перехід на новий рівень економічного управління, спрямованого на досягнення соціальних, економічних та екологічних результатів. Він передбачає встановлення високих темпів зростання рівня та якості життя для всіх членів громади.

Стратегія інноваційного розвитку — це систематичний план дій, спрямований на стимулювання і впровадження новітніх технологій, методів управління, процесів та продуктів для підвищення ефективності, конкурентоспроможності і сталого розвитку організації, регіону або громади. Основною метою такої стратегії є створення умов для постійного оновлення та розвитку громади, залучення інвестицій та покращення якості життя мешканців.

Україна потребує індивідуального підходу до інноваційного розвитку кожного регіону, враховуючи їхні унікальні економічні, соціальні та інфраструктурні особливості. Тільки через адаптацію стратегій до місцевих умов можна досягти ефективного та стійкого інноваційного розвитку.

Населення громади станом на 01.01.2024 складало 120 450 чоловік, бюджет громади на 2024р. – 1 078 769 300 гривень, доходи загального фонду бюджету – 1 049 706 200 гривень, спеціального фонду – 29 063 100 гривень[26].

Рис. 2.2. Структура дохідної частини загального фонду бюджету Дрогобицької міської територіальної громади на 2023 рік [26].

Площа громади складає 426,2 км.2.

Дрогобицька територіальна громада має вдале географічне розташування, що сприяє її розвитку та забезпечує низку переваг. Дрогобич розташований поблизу важливих транспортних шляхів, що забезпечують зручний доступ до інших регіонів України та сусідніх країн. Близькість до кордону з Польщею відкриває можливості для міжнародного співробітництва, залучення інвестицій та розширення економічних зв'язків.

Через місто проходять автомагістраль Чернівці – Нижанковичі та залізнична магістраль Стрий – Самбір, а також дороги обласного значення:

Дрогобич – Мостиська, Пісочне – Східниця, Дрогобич – Довголука, Комарне – Дрогобич[36]. Аеродром має асфальтно-бетонне покриття злітно-посадкової смуги розміром 900х21 м. Сюди можуть прилітати і приземлятися всі літаки «легкої авіації» вагою до 10 тонн. Відстань до Аеропорту Львів – 76 км[26].

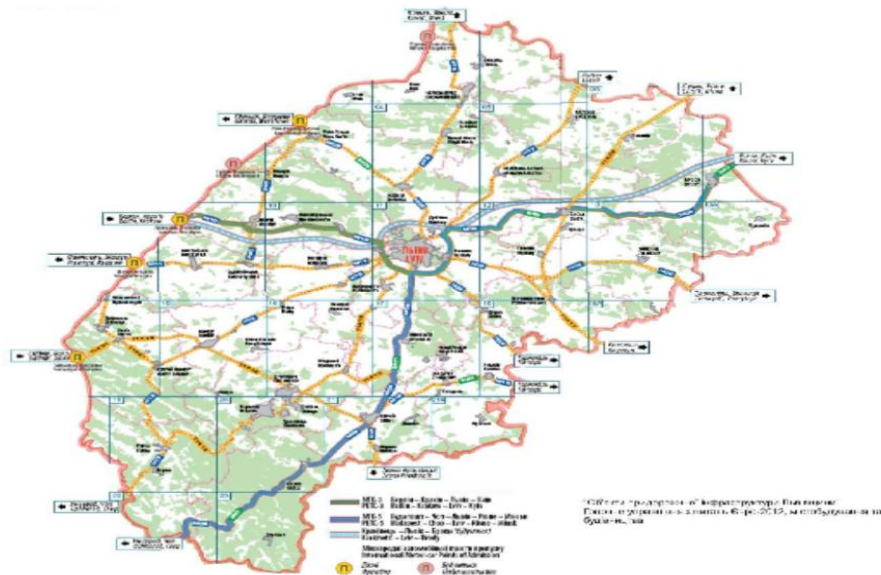

Рис. 2.3. Логістична карта Дрогобицької територіальної громади.

Регіон багатий на природні ресурси, зокрема нафта, газ і сіль, що історично сприяло розвитку видобувної промисловості. Окрім того, в околицях знаходяться мальовничі природні ландшафти, які сприяють розвитку туризму та рекреаційних зон.

Дрогобич і Стебник мають значний промисловий потенціал завдяки наявності підприємств у різних галузях економіки, зокрема хімічній, машинобудівній, харчовій та легкій промисловості. Це забезпечує робочі місця та сприяє економічному зростанню.

Місто має добре розвинену мережу освітніх та культурних закладів, що забезпечує високий рівень освіти та культурного життя для мешканців громади. Історичні пам'ятки, культурні заходи та природні краєвиди приваблюють туристів, що створює додаткові можливості для розвитку місцевої економіки.

Загальноєкономічні показники соціально-економічного розвитку
Дрогобицької міської територіальної громади на 2022 - 2024 роки[26].

Показники	Одиниця виміру	2020 рік (звіт)	2021 рік (затверджено)	2022 (прогноз)	2023 рік (прогноз)	2024 рік (прогноз)
Обсяг реалізованої промислової продукції	млн. грн.	1336,0	1349,4	1389,8	1431,5	1505,1
Будівництво, зовнішня торгівля						
Обсяг виконаних будівельних робіт(власними силами)	млн. грн.	138,3	141,0	143,9	149,8	152,8
Введення в експлуатацію житла загальної площі	тис. кв. м	3,823	5,822	25,7	27,0	29,7
Обсяг роздрібного товарообороту підприємств роздрібної торгівлі	млн. грн.	1260,0	1265,0	1269,2	1421,6	1592,1
- на одну особу населення	грн.	11100,0	11144,0	10431,4	11801,0	13350,0
Експорт товарів та послуг	тис.. дол. США	33291,1	33956,9	35678,6	36392,1	37120,0
Імпорт товарів та послуг	тис.. дол. США	20962,1	21070,7	22555,8	23006,9	23467,0
Показники рівня життя						
Чисельність наявного населення Дрогобицької міської територіальної громади станом на 1 січня року наступного за звітним	Осіб	122900	121778	121675	120459	119254
Середньооблікова кількість штатних працівників	Осіб	11300	11692	13981	14680	15414
Середньомісячна заробітна плата одного штатного працівника	грн.	9614,0	10200,0	10907,46	12146,84	13386,22
Кількість зареєстрованих безробітних (на кінець року)	Осіб	2540	900	960	940	920
Обсяг капітальних інвестицій	млн..грн.	302,8	311,9	321,3	327,8	334,3
- на 1000 осіб населення	тис. грн.	3198	3294,1	3394	3458	3527

Дрогобицька територіальна громада (ТГ) активно підтримує та сприяє реалізації інноваційних проектів з метою виявлення міських проблем та

розробки рішень у співпраці з мешканцями, підприємствами, освітніми та науковими установами. Діяльність Дрогобицької міської ради у цій сфері спрямована на створення умов для економічного зростання та вдосконалення механізмів управління розвитком громади на засадах ефективності, відкритості та прозорості.

Дрогобицька територіальна громада активно впроваджує різноманітні програми та проекти з метою покращення якості життя мешканців та розвитку міста. Ось деякі з них:

"Відкрите місто" (2020) програма спрямована на інтенсифікацію співпраці між органами влади, громадськими організаціями та мешканцями міста. Вона сприяє залученню громадськості до прийняття рішень, підвищенню прозорості та відкритості у владних процесах;

"Безпечне місто" (2020) проект призначений для зменшення кількості злочинів та підвищення безпеки у місті. Він включає в себе ряд заходів, спрямованих на контроль за дорожнім рухом, роботою комунальників та швидше розкриття злочинів;

"Розумне місто" (2020) проект передбачає використання передових технологій для полегшення взаємодії між містом та його жителями. Це включає в себе розробку мобільних додатків, систем моніторингу та автоматизації процесів управління містом;

"Дрогобич-SmartCity" (2018-2023) програма спрямована на створення умов для безперешкодного доступу громадян до публічної інформації та відкритих даних, а також на покращення якості надання послуг населенню та участь громадян у процесах управління містом;

Програма соціально-економічного розвитку територіальної громади - спрямована на активізацію економічної діяльності та розв'язання соціальних проблем за допомогою поживавлення інвестиційної діяльності та розвитку малого та середнього бізнесу;

Комплексна Програма регіонального розвитку Львівщини - передбачає будівництво, реконструкцію та ремонт закладів освіти, спортивної інфраструктури[26].

Інвестиційні програми та проекти регіонального розвитку, що реалізовувалися або реалізуються за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР), включають такі ініціативи у місті Дрогобич:

Будівництво центру публічних послуг «Документ-Сервіс Дрогобич» - проект спрямований на створення сучасного центру, де громадяни матимуть можливість отримати різноманітні адміністративні послуги у зручний та ефективний спосіб;

Реконструкція стадіону "Галичина" - ініціатива передбачає модернізацію та вдосконалення існуючого стадіону з метою підвищення комфорту та якості спортивних заходів, які проводяться у місті;

Реконструкція площі Ринок в м. Дрогобичі - проект спрямований на відновлення та оновлення центральної площі міста з метою створення комфортного та привабливого центру для громадського життя та культурних заходів;

Будівництво сміттєсортувальної лінії та допоміжних споруд - проект спрямований на створення сучасної інфраструктури для управління відходами та вдосконалення системи управління відходами у місті[26].

Ці проекти є частиною стратегії розвитку міста та спрямовані на покращення якості життя мешканців, розвиток інфраструктури та підвищення ефективності управління ресурсами міста. Здійснення цих проектів за допомогою коштів ДФРР допомагає забезпечити стале та збалансоване розвиток міста Дрогобич.

Комунікаційна політика Дрогобицької міської територіальної громади є ключовим інструментом для забезпечення відкритості, прозорості та ефективності спілкування між владою, громадянами та іншими зацікавленими сторонами. У результаті конкурсу, організованого фундацією інституційного розвитку за сприяння Міжнародного фонду "Відродження", Дрогобич було

визнано серед кращих практик залучення громадськості до прийняття рішень та організації антикорупційної роботи в органах місцевого самоврядування . Transparency International Ukraine за результатами рейтингового дослідження визнало Дрогобич – прозорим містом. Поряд з Дрогобичем, серед п'яти найпрозоріших міст України: Львів, Дніпро, Мукачево та Тернопіль, 23 міста отримали статус «частково прозорих» решта 52 — «непрозорі» . Дані результати підтверджують ефективність наявної системи комунікацій Дрогобицької МТГ[17].

Ключовими пріоритетами розвитку Дрогобицької територіальної громади (ТГ) є створення сприятливого бізнес-середовища та залучення інвестицій до регіону. Враховуючи власний потенціал та виклики, громада може досягти успішного та стійкого розвитку через ретельне планування, ефективне управління ресурсами та співпрацю зі всіма зацікавленими сторонами.

2.2. Управління сталим розвитком Дрогобицької ОТГ

Сьогодні місцеві громади самостійно забезпечують свій сталий розвиток. Громади мають можливість самостійно приймати рішення щодо розвитку своєї інфраструктури, економіки, соціальної сфери та інших аспектів, що впливають на їхнє благополуччя. Вони можуть розробляти і впроваджувати стратегії розвитку, спрямовані на забезпечення стійкого економічного, соціального та екологічного зростання.

Самостійність місцевих громад включає в себе можливість приймати рішення щодо розподілу бюджетних коштів, розвитку інфраструктури, планування територіального розвитку, підтримки місцевого підприємництва та ініціювання проектів з енергоефективності та екологічної сталості.

У 2021 році Дрогобицька громада прийняла Стратегію сталого розвитку до 2030 року та план реалізації сталого розвитку Дрогобицької МТГ. Їх розробником виступила Комунальна установа "Інститут міста Дрогобича". За

допомогою даної стратегії, Дрогобицька міська територіальна громада фокусується на напрямках, що вже мають певні підстави в місті та можуть стати або вже є його сильними сторонами. Крім того, ці напрямки відповідають основним викликам, які місто зустрічатиме у найближчі роки. Вони будуть основою для підвищення конкурентоспроможності та розвитку міста[36].

Рис. 2.4. Цілі розвитку Дрогобича до 2030 р. [36]

«Стратегія сталого розвитку Дрогобицької міської територіальної громади до 2030 року» є взаємопов'язаною з існуючими стратегіями, програмами та ініціативами Дрогобича, Стебника та всіх сіл, ґрунтуються на Цілях сталого розвитку ООН (UN Agenda 2030).

Рис. 2.5 Цілі сталого розвитку ООН[36].

Згідно із стратегією основними напрямками для розвитку Дрогобича є[36]:

- ✓ Розумні рішення для міського життєвого простору 21 століття.
- Експорт та виробництво товарів та послуг, пристосованих до зміни клімату, може покращити якість життя в громаді та в цілому в Україні;
- Розумні рішення в Дрогобицькій територіальній громаді базуються на інноваціях та приймаються з урахуванням думки мешканців;
- Дрогобицька ТГ встановлює високі стандарти життєвого циклу всіх підрозділів та структур громади, будівництва, а також планування громади на основі ресурсозберігаючих технологій.
- ✓ Дрогобич – метрополія здоров'я.
- У Львівській області Дрогобицька територіальна громада розвиває інновації в галузі охорони здоров'я, враховуючи при цьому думку громадян і використовуючи потенціал сучасної медицини;
- Дрогобич є центром у Львівській області, де надання медичної допомоги є доступним та якісним;
- Розвиток інфраструктури у галузі спорту у Дрогобичі, орієнтований на потреби різних категорій населення, забезпечує комплексний підхід до системи охорони здоров'я в громаді.
- ✓ Дрогобицька діджиталізація.
- Дрогобицька ТГ створює умови для привернення висококваліфікованих кадрів у сфері цифрової економіки, залучаючи освітні заклади, що розташовані в межах громади.
- Науковці та компанії Дрогобича мають сприятливі умови для швидкого впровадження нових цифрових бізнес-моделей "Дрогобицької якості", спрямованих на конкурентоспроможність на ринку продуктів і послуг.
- Дрогобицька ТГ підтримує самовизначення в цифровому сегменті, сприяє справедливості та безпеці, включаючи відкриті дані різних форматів, технології та стандарти, які подальше відобразяться в бізнес-моделях.
- ✓ Смарт спеціалізація регіонального центру.

- У Дрогобицькій територіальній громаді приватний сектор, використовуючи передові та цифрові технології та об'єднуючись у кластери, досягне вищого рівня розвитку.

- Продукція, виготовлена у Дрогобицькій територіальній громаді, конкурентоспроможна на ринку і має попит не лише в Україні, а й за її межами, завдяки високим стандартам виробництва.

- Розумна спеціалізація регіону призведе до розвитку конкурентоспроможного та ефективного малого та середнього підприємництва в ключових сферах міста та пов'язаних з ними галузях.

- У Дрогобицькій територіальній громаді всі мають рівні можливості для підприємницької діяльності та працевлаштування, незалежно від фізичних здібностей, віку, статі, етнічного та соціального походження та релігійних переконань.

- ✓ Місто відоме у світі.

- Висока привабливість Дрогобицької територіальної громади зумовлює необхідність налагодження контактів та зростаючий попит на розміщення іноземного бізнесу. Громада організовує різноманітні конференції та форуми.

- Дрогобицька територіальна громада має ефективну систему просування, залучення та підтримки іноземних інвесторів, а також налагоджує партнерські зв'язки за кордоном.

- Громада сприяє зростанню привабливості існуючих локацій та створює нові платформи для організації міжнародних форумів та інших заходів, а також розвиває місця для представництва різних етнічних груп.

- ✓ Дрогобич – культурна, творча і освітня метрополія.

- Креативність є основною силою для розвитку інновацій у громаді. Різні сфери поєднуються для створення інновацій, охоплюючи широкий спектр економічних та інноваційних напрямків.

- Рівень конкурентоспроможності в громаді зростає, а умови для розвитку креативних індустрій в Дрогобичі стають більш вигідними.

- Позитивна репутація Дрогобицької територіальної громади як культурної метрополії відіграє важливу роль у привабленні стартапів, різних видів бізнесу та талановитих креативних особистостей, які працюють над інноваційним розвитком культурної та креативної сфери[36].

Дані напрями розроблені з урахуванням потенціалу для міжнародного позиціонування, сильних сторін Дрогобицької МТГ та сприятимуть вирішенню майбутніх викликів, що виникнуть перед громадою(рис 2.6).

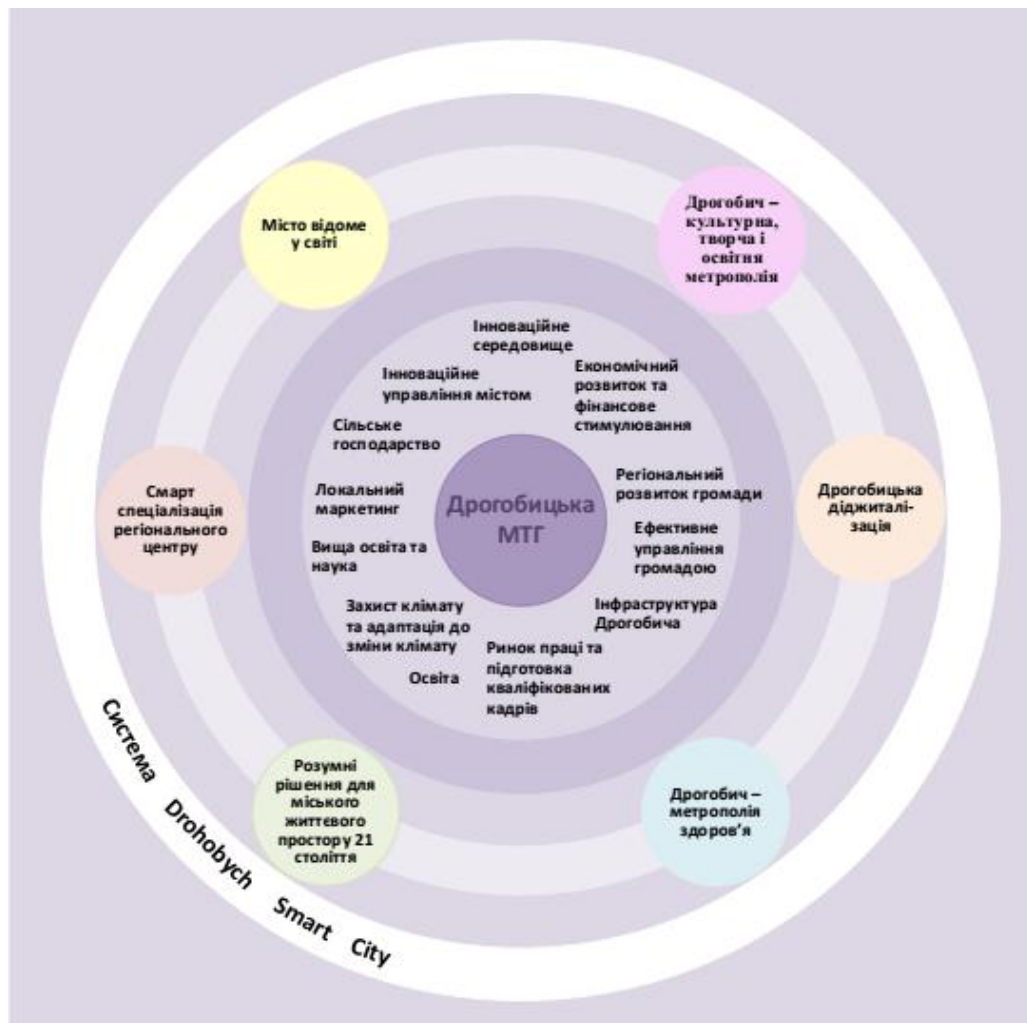

Рис. 2.6. Основні напрями розвитку Дрогобицької МТГ до 2030 р.

Стратегічні сфери реалізації Дрогобицької міської територіальної громади охоплюють широкий спектр напрямків, які визначають стратегічні пріоритети та спрямовані на сталий та збалансований розвиток громади.

Стратегічними сферами є:

✓ Освіта - розвиток освітніх програм та ініціатив, спрямованих на підвищення якості освіти та доступ до неї для всіх верств населення.

✓ Ринок праці та підготовка кваліфікованих кадрів - забезпечення відповідності ринку праці потребам сучасної економіки та підготовка кадрів у відповідності з цими потребами.

✓ Вища освіта і наука - розвиток вищої освіти та наукових досліджень для створення інноваційних рішень та підтримки економічного розвитку.

✓ Захист клімату та адаптація до зміни клімату - впровадження заходів щодо збереження природних ресурсів та зменшення впливу на зміну клімату.

✓ Інфраструктура Дрогобича - розвиток та підтримка інфраструктурних проєктів, спрямованих на покращення життя громади та підвищення її конкурентоспроможності.

✓ Інноваційне управління містом - впровадження інноваційних методів та підходів у муніципальне управління для підвищення ефективності та відкритості влади.

✓ Інноваційне середовище - створення стимулюючого середовища для розвитку інновацій та стартапів у місті.

✓ Ефективне управління громадою - забезпечення ефективного управління та взаємодії між муніципалітетом та громадою.

✓ Економічний розвиток та фінансове стимулювання - стимулювання економічного зростання та розвитку підприємництва у місті через фінансові інструменти та програми підтримки.

✓ Локальний маркетинг - проектування та реалізація маркетингових стратегій для просування міста та приваблення інвестицій та туристів.

✓ Регіональний розвиток громади - співпраця з іншими громадами та регіонами для спільного розвитку і вирішення загальних проблем.

✓ Сільське господарство - розвиток та підтримка сільського господарства як стратегічно важливої галузі для місцевої економіки та забезпечення продовольчої безпеки[36].

План реалізації сталого розвитку Дрогобицької міської територіальної громади на період до 2030 року визначає основні напрями формування

інноваційного потенціалу громади з метою визначення стратегічних кроків для його розвитку.

План реалізації складається з трьох частин:

1. Огляд основних напрямів і сфер реалізації стратегії сталого розвитку Дрогобицької міської територіальної громади (МТГ) до 2030 року. Ця частина включає в себе основні цілі та стратегічні напрями, визначені стратегією. Включає шість напрямів для розвитку, які визначені стратегією, до кожного з них запропоновано від трьох до шести конкретних цілей. Дана частина також розкриває стратегічні сфери та відповідно цілі які визначені до кожної з них.

2. Узагальнення головних проєктів, які спрямовані на досягнення цілей стратегії сталого розвитку до 2030 року. Ці проєкти охоплюють широкі категорії(житлово-комунальному господарстві, освіті, медицині, економіці, спорті, туризмі, адміністративних послуг, соцзахисті населення, культурі, архітектурі та містобудуванні) і будуть реалізовані в межах Дрогобицької МТГ протягом періоду з 2021 по 2030 рік.

3. Список заходів, спрямованих на реалізацію стратегії сталого розвитку Дрогобицької МТГ у період з 2021 по 2024 рік. Ця частина концентрується на конкретних проєктах, що планується реалізувати у межах громади з метою досягнення визначених стратегією цілей протягом 2021-2024 років[26].

Розвиток інноваційного потенціалу є ключовим завданням для сталого розвитку будь-якої громади, включаючи Дрогобицьку. Реалізація стратегії сталого розвитку Дрогобицької територіальної громади призведе до: стабільності та ефективності, підвищення якості життя, сталого економічного зростання, екологічної сталості, збільшення соціальної взаємодії. Сприятиме реалізації ключових проєктів у рамках стратегічних напрямків та основних векторів розвитку у Дрогобицькій МТГ, адаптації бюджету до напрямків стратегії та виділення необхідних коштів на їх реалізацію, координації виконання та постійного моніторингу стану економіки, ринку праці та

статистики, створенню більш стабільного, процвітаючого та життєздатного середовища для всіх її мешканців.

Висновки до другого розділу. Формування Дрогобицької міської територіальної громади (ОТГ) відбувалося в контексті реформи децентралізації в Україні, що розпочалася у 2015 році. Її метою було підвищення ефективності місцевого самоврядування та оптимізація адміністративно-територіального устрою країни. Дрогобицька ОТГ включає два міста – Дрогобич і Стебник, а також 32 населених пункти, що входили до складу 19 сільських рад. Дрогобицька МТГ є складною та багатокомпонентною структурою, що об'єднує різноманітні населені пункти з власними унікальними характеристиками та потребами.

Дрогобицька територіальна громада (ТГ) активно підтримує та сприяє реалізації інноваційних проектів з метою виявлення міських проблем та розробки рішень у співпраці з мешканцями, підприємствами, освітніми та науковими установами. Діяльність Дрогобицької міської ради у цій сфері спрямована на створення умов для економічного зростання та вдосконалення механізмів управління розвитком громади на засадах ефективності, відкритості та прозорості.

У стратегії сталого розвитку Дрогобицької міської територіальної громади до 2030 року визначено пріоритетні напрями (Розумні рішення для міського життєвого простору 21 століття; Дрогобицька ТГ – метрополія здоров'я; Діджиталізація Дрогобицької ТГ; Смарт спеціалізація регіонального центру; Дрогобицька ТГ відома у світі; Дрогобицька ТГ – культурна, творча і освітня метрополія) та стратегічні сфери (Освіта; Ринок праці та підготовка кваліфікованих кадрів; Вища освіта та наука; Захист клімату та адаптація до зміни клімату; Інфраструктура Дрогобицької ТГ; Інфраструктура Дрогобицької ТГ; Інноваційне управління містом; Інноваційне середовище; Ефективне управління громадою; Економічний розвиток та фінансове стимулювання; Локальний маркетинг; Регіональний розвиток громади; Сільське господарство) інноваційного розвитку громади. Ці напрями спрямовані на всебічну підтримку

інноваційного потенціалу та зміцнення процесів інновацій у регіоні з метою покращення конкурентоспроможності громади та її економічного зростання.

План реалізації сталого розвитку Дрогобицької міської територіальної громади на період до 2030 року визначає основні напрями формування інноваційного потенціалу громади з метою визначення стратегічних кроків та проєктів для його розвитку. Реалізація стратегії згідно плану призведе до: стабільності та ефективності, підвищення якості життя, сталого економічного зростання, екологічної сталості, збільшення соціальної взаємодії. Сприятиме реалізації ключових проєктів у рамках стратегічних напрямків та основних векторів розвитку.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ДРОГОБИЦЬКОЇ ОТГ

3.1. Формування регіональних інноваційних систем в контексті принципів європейської інноваційної політики.

Формування регіональних інноваційних систем є важливою складовою економічного розвитку, особливо в контексті принципів європейської інноваційної політики. Європейська інноваційна політика спрямована на створення умов, що сприяють розвитку інновацій, підвищенню конкурентоспроможності та стійкому економічному зростанню. Регіони, як основні осередки економічної активності, відіграють вирішальну роль у формуванні ефективних інноваційних екосистем, які здатні адаптуватися до глобальних викликів і можливостей.

Європейський Союз розробив комплексну стратегію підтримки інноваційного розвитку, що включає фінансування наукових досліджень і розробок, створення сприятливої інфраструктури, підтримку малого та середнього бізнесу (МСБ), розвиток людського капіталу, а також сприяння цифровій трансформації та екологічній стійкості. Ці принципи відображаються в програмах і ініціативах, таких як Horizon Europe, COSME, Erasmus+ та Digital Europe, які надають можливості для регіонів розвивати власні інноваційні потенціали. У цьому контексті формування регіональних інноваційних систем стає не лише засобом економічного зростання, але й інструментом підвищення соціального добробуту та сталого розвитку. Завдяки інтеграції в європейську інноваційну політику, регіони можуть отримувати доступ до передових технологій, фінансових ресурсів і кращих практик, що сприяє їхньому розвитку та конкурентоспроможності на глобальній арені[58].

Еволюція інноваційної політики регіонів у Європі відображає поступовий перехід від підтримки традиційної індустріальної економіки до створення сучасних, конкурентоспроможних інноваційних екосистем. Кожен етап розвитку політики сприяв зміцненню регіонального потенціалу, інтеграції в

європейський та глобальний економічний простір, а також підвищенню добробуту населення через інновації та технологічний розвиток.

У післявоєнний період, зокрема в 1950-1980-ті роки, країни Західної Європи зосереджувалися на відновленні економіки та індустріалізації. Регіональна політика на той час була спрямована на зменшення економічних диспропорцій між регіонами, стимулювання промислового розвитку та забезпечення зайнятості. Створювалися національні програми підтримки регіонів, які перебували в стані економічної стагнації, та інвестувалися кошти в інфраструктуру.

З середини 1980-х років починає набувати значення концепція інноваційної економіки. Зміни в глобальній економіці, зокрема розвиток інформаційних технологій, призвели до перегляду регіональної політики. У цей період Європейський Союз запровадив перші ініціативи, спрямовані на розвиток регіональних інноваційних систем, зокрема через програми структурних фондів, такі як Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF)[58].

На початку 2000-х років ЄС запустив Лісабонську стратегію, метою якої було перетворення Європи на найбільш конкурентоспроможну та динамічну економіку світу. Ця стратегія підкреслювала важливість інновацій, знань і підприємництва як рушійних сил економічного зростання. Важливу роль відігравали регіони, які отримували підтримку для розвитку своїх інноваційних потенціалів через такі програми, як Рамкові програми досліджень і технологічного розвитку.

У 2010 році ЄС прийняв стратегію «Європа 2020», яка фокусувалася на розумному, сталому та інклюзивному зростанні. Особливу увагу було приділено інноваціям, зеленим технологіям та соціальній інтеграції. Програми, такі як Horizon 2020, сприяли розвитку регіональних інноваційних систем, надаючи фінансування для наукових досліджень, розробок та інноваційних проектів.

На сучасному етапі, з запуском програми Horizon Europe (2021-2027), ЄС продовжує акцентувати увагу на інноваціях як ключовому чиннику економічного розвитку. Сучасна політика спрямована на підтримку цифровізації, зеленої трансформації, розвитку людського капіталу та інтеграції регіонів у глобальну економіку. Регіональні інноваційні системи стають все більш взаємопов'язаними, використовуючи переваги глобалізації та технологічного прогресу.

Інструменти регіональної інноваційної політики в Європейському Союзі розроблені для підтримки інноваційного розвитку регіонів, підвищення їхньої конкурентоспроможності та стійкості.

Таблиця 3.1.

Класифікація основних інструментів регіональної інноваційної політики
ЄС

Тип інструментів	Генерація знань	Дифузія знань	Використання знань
Традиційні інструменти	Технологічні фонди, R&D стимули/підтримка/гранти. Підтримка науково-дослідних і технологічних центрів. Підтримка розвитку інфраструктури. Людський капітал для S&T	Наукові парки. Передача технології, підрозділів і програм технологічним брокерам. Мобільність залучення талантів, нагороди за інновації	Інкубатори. Підтримка початківців. Інноваційні послуги (підтримка бізнесу і коучинг). Навчання та підвищення обізнаності в інноваціях
Нові інструменти	Державно-приватне співробітництво в інноваціях. Дослідні мережі/сектори	Інноваційні ваучери. Сертифікація/акредитація	Промислові гіганти. Підтримка творчості та таланту. Інноваційний бенчмаркетинг
Конкурентоспроможні сектори Центри компетенцій Нове покоління наукових і технологічних парків та кластерів Венчурний капітал Гарантовані схеми для фінансування інновацій			
Експериментальні інструменти	Транскордонні науково-дослідні центри	Вільні відкриті ринки знань	Регіональна промислова політика. Інноваційно-орієнтовані державні закупівлі

Фінансові інструменти є основою регіональної інноваційної політики Європейського Союзу, сприяючи розвитку інноваційних проектів, підтримці малого та середнього бізнесу, наукових досліджень та інфраструктурних ініціатив. До ключових фінансових інструментів, які використовуються в ЄС для підтримки регіональних інноваційних систем відносять:

1. Програма Horizon Europe - це найбільша рамкова програма Європейського Союзу для досліджень та інновацій, яка діє на період 2021-2027 років. Вона спрямована на підтримку наукових досліджень, розвитку інноваційних технологій, вирішення суспільних викликів та зміцнення науково-дослідницького потенціалу ЄС. Програма має на меті сприяти стійкому економічному зростанню, створенню робочих місць та підвищенню конкурентоспроможності Європи на глобальному рівні. Програма Horizon Europe має загальний бюджет близько 95,5 мільярдів євро на 2021-2027 роки, що робить її найбільш фінансово потужною рамковою програмою ЄС для досліджень та інновацій. Цей бюджет розподіляється між трьома основними стовпами та ініціативами з розширення участі, забезпечуючи широкий спектр фінансових інструментів для підтримки різних видів дослідницької та інноваційної діяльності.

Основні цілі Horizon Europe

- Розширення наукових знань та лідерства у сфері досліджень;
- Підтримка інновацій для зміцнення європейської економіки;
- Вирішення глобальних викликів та підтримка політики ЄС;
- Сприяння відкритій науці та міжнародному співробітництву.

Horizon Europe є ключовою програмою ЄС для стимулювання досліджень та інновацій, спрямованою на розв'язання глобальних викликів, підтримку економічного зростання та зміцнення позицій Європи на світовій науково-технологічній арені. Завдяки значному фінансуванню, широкому спектру напрямків діяльності та структурованому підходу, Horizon Europe сприяє розвитку наукових досліджень, інновацій та технологічного прогресу у всіх регіонах ЄС[42].

2. Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) - надає фінансування для зменшення економічних диспропорцій між регіонами та підтримки їхнього сталого розвитку. До основних напрямків діяльності ERDF:

- Інновації та дослідження. Фінансування досліджень і розробок через надання грантів для науково-дослідних інститутів, університетів та

інноваційних компаній, сприяючи проведенню передових досліджень і розробці нових технологій. ERDF надає фінансування для створення та розвитку науково-дослідних парків, інноваційних центрів і технопарків, що забезпечують необхідну інфраструктуру для проведення досліджень та розробок;

- Розвиток інфраструктури. ERDF надає фінансування проектів, спрямованих на покращення транспортної інфраструктури, включаючи дороги, залізниці, порти та аеропорти, що сприяє економічному розвитку та інтеграції регіонів. Підтримує розвиток цифрових технологій через проекти з розбудови високошвидкісного інтернету та цифрових мереж, що забезпечують доступ до сучасних технологій та сприяють цифровій трансформації регіонів;

- Підтримка малого та середнього бізнесу. Надання грантів, субвенцій та кредитів для МСБ, що займаються інноваційною діяльністю або реалізують проекти, спрямовані на розвиток бізнесу та створення нових робочих місць. ERDF фінансує програми, що сприяють створенню нових підприємств, розвитку підприємницьких навичок та підтримці стартапів на ранніх етапах їхнього розвитку;

- Екологічна стійкість та сталий розвиток. Фінансування проектів, спрямованих на розвиток відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова та гідроенергетика, що сприяє зниженню залежності від викопних видів палива та зменшенню викидів парникових газів. Підтримка ініціатив, спрямованих на підвищення енергоефективності будівель, промислових процесів, транспорту та спрямованих на захист і збереження природних ресурсів, зменшення забруднення, відновлення екосистем.

- Соціальна інфраструктура та інклюзія. Здійснює фінансування будівництва та модернізації шкіл, університетів, лікарень та інших соціальних об'єктів, що сприяють покращенню якості життя населення. Заохочує реалізацію та підтримку проектів, спрямованих на підвищення соціальної інтеграції вразливих груп населення, зокрема молоді, людей похилого віку та людей з обмеженими можливостями.

Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) відіграє ключову роль у підтримці регіонального розвитку, зосереджуючи свої зусилля на інноваціях, інфраструктурі, підтримці МСБ, екологічній стійкості та соціальній інклюзії. Використання цих фінансових інструментів сприяє економічному зростанню, підвищенню конкурентоспроможності та забезпеченню сталого розвитку регіонів Європейського Союзу.

3. Європейський інвестиційний банк (EIB) - це фінансова установа Європейського Союзу, яка надає довгострокові фінансові послуги для підтримки проектів, що сприяють економічному розвитку країн-членів ЄС та інших партнерських країн. EIB відіграє ключову роль у фінансуванні великих інфраструктурних, інноваційних та екологічних проектів, що сприяють стійкому розвитку Європи.

Фінансові інструменти EIB:

- Кредити та позики;
- Гарантії;
- Інвестиції в капітал;
- Технічна допомога та консультації.

Європейський інвестиційний банк є важливим інструментом фінансової підтримки для реалізації стратегічних проектів у Європейському Союзі. Завдяки своїм фінансовим інструментам, таким як кредити, гарантії та інвестиції в капітал, EIB сприяє розвитку інновацій, інфраструктури, екологічної стійкості та підтримки малого та середнього бізнесу. Це допомагає забезпечити стійкий економічний розвиток, підвищити конкурентоспроможність та покращити якість життя громадян ЄС.

4. Програма COSME(Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises) - це програма Європейського Союзу, спрямована на підвищення конкурентоспроможності підприємств, зокрема малого та середнього бізнесу (МСБ). COSME діяла на період 2014-2020 років, але її заходи продовжуються і в рамках нових програм. Вона спрямована на

підтримку підприємництва, полегшення доступу до фінансування, спрощення доступу до ринків та сприяння створенню сприятливого бізнес-середовища.

Програма COSME є інструментом підтримки малого та середнього бізнесу в Європейському Союзі. Завдяки своїм фінансовим інструментам, ініціативам з підтримки підприємництва, спрощенню доступу до ринків та створенню сприятливого бізнес-середовища, COSME сприяє зміцненню конкурентоспроможності МСБ, економічному зростанню та створенню нових робочих місць у ЄС.

5. Європейські структурні та інвестиційні фонди (ESI Funds) є ключовим інструментом Європейського Союзу для підтримки економічного зростання, створення робочих місць та сприяння соціальній, економічній та територіальній згуртованості. Ці фонди спрямовані на зменшення регіональних диспропорцій та підтримку структурних реформ у країнах-членах ЄС. ESI Funds управляються на національному та регіональному рівнях у тісній співпраці з Європейською комісією. Кожна країна-член розробляє власні програми, що відповідають її потребам та пріоритетам, у межах затвердженої стратегії ЄС. Фінансування здійснюється через конкретні проекти, які подаються на конкурсній основі.

Основні цілі ESI Funds:

- Стимулювання економічного зростання та створення робочих місць;
- Підтримка соціальної інтеграції та боротьба з бідністю;
- Забезпечення стійкого розвитку та захисту навколишнього середовища;
- Сприяння розвитку сільських, міських і прибережних районів;
- Підтримка інновацій, досліджень та цифровізації.

Європейські структурні та інвестиційні фонди (ESI Funds) є важливим інструментом ЄС для підтримки економічного зростання, створення робочих місць, соціальної інтеграції та сталого розвитку. Завдяки різноманітним фінансовим інструментам та програмам, ESI Funds сприяють зменшенню

регіональних диспропорцій, підтримують інновації, розвиток інфраструктури та екологічну стійкість, забезпечуючи збалансований розвиток усіх регіонів Європейського Союзу.

6. Програма Digital Europe є ключовою ініціативою Європейського Союзу, спрямованою на підтримку цифрової трансформації у всіх сферах життя та економіці Європи. Ця програма є частиною більшої стратегії ЄС щодо розвитку цифрового суспільства та економіки, яка орієнтована на забезпечення технологічного лідерства, зростання конкурентоспроможності та інноваційності у регіоні. Програма Digital Europe фінансується з бюджету Європейського Союзу та координується Європейською комісією. Фінансування спрямовується на конкретні проекти та ініціативи, які відповідають стратегічним цілям програми.

Основні цілі програми Digital Europe:

- Стимулювання інновацій та конкурентоспроможності;
- Створення цифрового внутрішнього ринку;
- Розвиток навичок та кадрового потенціалу

Основні напрямки діяльності Digital Europe:

- Штучний інтелект та цифрові технології;
- Кібербезпека;
- Доступ до цифрових послуг;
- Дослідження та інновації.

Програма Digital Europe є важливим інструментом для реалізації цифрової стратегії Європейського Союзу та підтримки цифрової трансформації у всіх сферах суспільства та економіки. Шляхом сприяння розвитку технологій, забезпечення доступу до цифрових послуг та розвитку кадрового потенціалу, програма сприяє зростанню конкурентоспроможності та інноваційності ЄС.

Фінансові інструменти регіональної інноваційної політики ЄС створюють сприятливі умови для розвитку інноваційних проектів, підвищення конкурентоспроможності регіонів та забезпечення їхнього сталого економічного зростання. Використання цих інструментів дозволяє ефективно

підтримувати різні аспекти інноваційної діяльності, від наукових досліджень до комерціалізації та впровадження новітніх технологій.

ЄС вкладає значні зусилля в створення та розвиток інфраструктури, яка сприяє інноваціям і сталому економічному зростанню в регіонах. Інфраструктурні інструменти регіональної інноваційної політики ЄС мають на меті створення умов для розвитку та реалізації інноваційних ідей та проектів у всіх куточках Європейського Союзу. До основних інфраструктурних інструментів відносять дослідницькі центри, технопарки, інноваційні мережі/платформи та центри трансферу технологій.

Освітні та навчальні інструменти є ключовими складовими регіональної інноваційної політики ЄС, оскільки вони сприяють розвитку кадрового потенціалу та забезпечують необхідні знання та навички для створення та впровадження інновацій.

Erasmus+ є однією з найвідоміших та найбільш популярних програм навчання та підвищення кваліфікації в Європейському Союзі. Ця програма надає можливості для навчання, стажування та професійного розвитку для студентів, викладачів, молоді, працівників сфери освіти, спорту та молодіжної діяльності.

Європейська соціальна програма (European Social Fund - ESF) спрямована на підтримку зайнятості та соціальної інтеграції в ЄС. Вона фінансує різноманітні проекти, включаючи програми навчання, перекваліфікації, стажування та підвищення кваліфікації для безробітних та людей, які шукають роботу.

Програма EaSI спрямована на підтримку соціальної інтеграції та боротьбу з бідністю в Європейському Союзі. Вона надає фінансову підтримку для розвитку навичок, підвищення кваліфікації та підтримки підприємництва, зокрема для груп, що знаходяться у вразливому стані на ринку праці.

Європейська програма зайнятості та соціальних інновацій (EaSI-EURES) надає підтримку міжнародній мобільності на ринку праці в Європейському

Союзі. Вона сприяє організації стажувань, робочих візитів та професійного навчання для працівників та роботодавців.

Ці програми навчання та підвищення кваліфікації ЄС сприяють розвитку навичок та компетентностей, що є важливим чинником для економічного зростання, зайнятості та соціальної стабільності в Європі.

Регіони України мають доступ до різноманітних інноваційних інструментів та програм, які надаються Європейським Союзом. Україна є асоційованим членом Європейського Союзу, що надає їй можливість брати участь у багатьох ініціативах ЄС, включаючи ті, що стосуються науки, досліджень, інновацій та розвитку підприємництва. Це відкриває перед ними можливості для розвитку та зміцнення інноваційного потенціалу на місцевому рівні. Широкий спектр доступних інструментів включає фінансову підтримку, навчання, технічну допомогу, а також можливості для міжнародного співробітництва та обміну досвідом з країнами ЄС.

Дані інноваційні інструменти можуть допомогти регіонам України створити сприятливі умови для розвитку новаторських ідей, підвищення конкурентоспроможності та залучення інвестицій. Крім того, вони сприяють підтримці сталого економічного зростання та соціального розвитку на рівні громади. Різноманітність інноваційних інструментів та програм ЄС відкриває нові перспективи для регіонального розвитку в Україні та сприяє створенню інноваційної екосистеми, яка сприятиме вирішенню сучасних викликів та досягненню сталого інтегрованого розвитку.

3.2. Пріоритетні напрями та стратегічні сфери інноваційного розвитку Дрогобицької ОТГ

Інновації стають важливим механізмом для стимулювання економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності та вирішення складних суспільних проблем. У світлі цього, розробка пріоритетних напрямів та

стратегічних сфер інноваційного розвитку є ключовим завданням для країн, регіонів та міст. Визначення цих напрямів дозволяє країнам зосередити свої зусилля, ресурси та інвестиції на найбільш перспективних галузях, що сприяє створенню стійкого та інноваційного економічного розвитку.

Керівництво Дрогобицької міської територіальної громади (ОТГ) виявило значний інтерес до інноваційного розвитку, втілюючи кілька важливих ініціатив, що сприяють створенню сприятливого середовища для інновацій та підтримки підприємництва. Розробка і прийняття стратегії сталого розвитку до 2030 року та плану її реалізації створило чітку рамку для інноваційних ініціатив. Ці документи визначають пріоритетні напрями розвитку та конкретні заходи для досягнення цілей.

Взаємодія з приватним сектором та вищими навчальними закладами, зокрема Дрогобицьким державним педагогічним університетом ім. Івана Франка, дозволяє спільно вирішувати проблеми та розвивати інноваційні проекти. Створення КУ “Інститут міста Дрогобича” який став важливою платформою для підтримки та розвитку інноваційних ідей та стартапів у місті. Працівники КУ надають консультації щодо співпраці та доступ до фінансування[26].

Реалізація проекту "Смарт Сіті" в Дрогобичі є важливим кроком до модернізації міста та покращення якості життя мешканців. Впровадження сучасних систем моніторингу руху транспорту, оптимізація громадського транспорту, створення електронних систем керування світлофорами та паркуванням зменшили транспортні затори у місті. Особливої уваги надається енергоефективності у місті, зменшення екологічного впливу та створення більш комфортного та стійкого середовища для мешканців. Широкий загал орієнтований на підтримку та активну участь у впровадженні нововведень за рахунок функціонування ефективної системи комунікацій[26].

Важливо використовувати цей досвід, для подальшого розвитку, спираючись на співпрацю між бізнесом, громадським сектором, владою та

аналітичної підтримки, тренінгами, навчанням та іншими заходами. Серед завдань Інститут міста Дрогобича є розвиток соціально-економічного потенціалу міста, впровадженню сучасних технологій та створенню екологічно чистих виробництв, надання організаційної підтримки для стратегічного розвитку міста, проведення досліджень для визначення перспектив розвитку, представлення міста на національних та міжнародних заходах, а також розробка рекомендацій для місцевої влади.

Також він здійснює заходи передінвестиційного характеру, сприяє розвитку підприємництва та надає підтримку силам безпеки та оборони. Важливим аспектом є залучення зовнішніх джерел фінансування та партнерство з міжнародними організаціями.

В онові системи комунікацій функціонує управління цифровізації, інформаційної політики та комунікацій виконавчого комітету Дрогобицької міської ради та його структурні підрозділи:

Сектор інформаційних технологій, аналізу та цифрової трансформації його основним завданням є забезпечення цифрової трансформації у Дрогобицькій МТГ; розвиток та впровадження цифрових технологій у місцевому самоврядуванні та взаємодії з громадою; координація діяльності виконавчого комітету, комунальних підприємств та впровадження новітніх технологій; технічне забезпечення та обслуговування підрозділів місцевого самоврядування; участь у проєктах з підвищення прозорості та відкритості діяльності органів влади; співпраця з громадськими та ІТ-організаціями.

Сектор інформаційної політики, відповідає за забезпечення ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування із засобами масової інформації для оприлюднення відомостей про їх діяльність, роз'яснення політики місцевої влади, інформування населення про напрямки та результати роботи міської ради та виконкому, забезпечення інформаційними та аналітичними матеріалами офіційного інтернет сайту.

Сектор роботи з громадськістю, забезпечує: ефективні комунікації з мешканцями, громадськими інституціями та бізнесом, оперативне реагування

на суспільні події та здійснює відповідне інформування, комунікаційну політику у соціальних мережах та організацію комунікаційних заходів.

Управління цифровізації, інформаційної політики та комунікацій виконавчого комітету Дрогобицької міської ради координує діяльність підзвітних секторів та реалізовує інформаційну діяльність в межах програми інформатизації «Цифрова Дрогобицька громада» на 2022 – 2024 роки, яка узгоджується з стратегією розвитку Дрогобицької міської територіальної громади на період до 2030 року[36].

Комунікаційна політика Дрогобицької міської територіальної громади є ключовим інструментом для забезпечення відкритості, прозорості та ефективності спілкування між владою, громадянами та іншими зацікавленими сторонами. У результаті конкурсу, організованого фундацією інституційного розвитку за сприяння Міжнародного фонду "Відродження", Дрогобич було визнано серед кращих практик залучення громадськості до прийняття рішень та організації антикорупційної роботи в органах місцевого самоврядування. Transparency International Ukraine за результатами рейтингового дослідження визнало Дрогобич – прозорим містом. Поряд з Дрогобичем, серед п'яти найпрозоріших міст України: Львів, Дніпро, Мукачево та Тернопіль, 23 міста отримали статус «частково прозорих» решта 52 — «непрозорі». Дані результати підтверджують ефективність наявної системи комунікацій Дрогобицької МТГ.

Стратегія сталого розвитку Дрогобицької міської територіальної громади до 2030 року тісно пов'язана із системою Drohobych Smart City яка включає 36 сервісів розумного міста, якими можна скористатись онлайн. Передбачає інтеграцію інформаційних та комунікаційних технологій, включаючи Інтернет речей (IoT), для ефективного управління інфраструктурою міста, такою як транспорт, безпека, медицина, комунальна система і інше. Метою є підвищення якості життя мешканців міста та зниження витрат на робочі процеси за допомогою сучасних технологій для задоволення потреб громадян[26].

Пріоритетні напрями та перспективи розвитку Drohobych Smart City є:

✓ Підвищення ефективності та зручності - застосування інформаційних та комунікаційних технологій, включаючи IoT, дозволить оптимізувати використання ресурсів, поліпшити системи безпеки, транспорту, медицини та комунальної інфраструктури, що сприятиме зручності та підвищить якість життя.

✓ Економічний ріст - розробка інфраструктури смарт технології стимулювати економічний розвиток, привертаючи інвестиції, створюючи нові робочі місця та сприяючи розвитку бізнесу в цифровому середовищі.

✓ Підвищення екологічної стійкості - системи Смарт Сіті спрямовані на зменшення викидів шкідливих речовин, оптимізацію енергоспоживання та збереження природних ресурсів, що сприятиме створенню більш стійкого та екологічно чистого середовища.

✓ Розвиток нових послуг та продуктів - інтеграція технологій відкриває нові можливості для розробки інноваційних послуг та продуктів, які відповідають потребам містян у сферах освіти, охорони здоров'я, розваг та бізнесу.

✓ Підвищення взаємодії громадян та влади – збільшення використання Drohobych Smart City серед жителів громади та гостей сприятиме покращенню комунікації між міською владою та громадянами, забезпечуючи більшу прозорість, участь громади та зворотний зв'язок у процесі управління містом[26,36].

Пріоритетні напрями та стратегічні сфери Дрогобицької МТГ згідно з стратегією інноваційного розвитку описані в розділі 2.2., їх реалізація детально спланована в плані реалізації сталого розвитку Дрогобицької МТГ. Враховуючи інтеграційні процеси з ЄС та можливості які відкриваються для громад, важливим напрямом роботи сьогодні є стандартизація міста у плануванні, розвитку та управлінні різними аспектами функціонування згідно ISO:

ISO 37120:2018 - Індикатори сталого розвитку для міст та громад: цей стандарт встановлює набір індикаторів для вимірювання різних аспектів

сталого розвитку міст, таких як економічна продуктивність, якість життя, доступність до освіти та здоров'я, екологічна стійкість тощо.

ISO 37101:2016 - Системи управління сталим розвитком та резилієнтністю міст і громад: встановлює принципи, вимоги та рекомендації для створення, впровадження, підтримки та постійного вдосконалення систем управління сталим розвитком та резилієнтністю міст та громад.

ISO 37106:2018 - Розробка сталого розвитку для міських та регіональних планів: надає рекомендації щодо впровадження підходів сталого розвитку в процес розробки міських та регіональних планів, включаючи управління територіальним розвитком, забезпечення доступу до інфраструктури та послуг, планування містобудівних проектів тощо[58].

ISO 37121:2017 - Індикатори сталого розвитку та управління для міст та громад: визначає індикатори для вимірювання та оцінки рівня сталого розвитку та ефективності управління містами та громадами.

Впровадження стандартів ISO в управління містами надасть численні переваги, які сприяють підвищенню ефективності, стійкості та загальної якості життя. Впровадження ISO допомагає уніфікувати процедури та процеси, що зменшує кількість помилок і підвищує ефективність, ISO 37120 надає індикатори для оцінки ефективності управління міськими ресурсами та послугами, ISO 37101 допомагає містам запроваджувати стратегії сталого розвитку, зменшуючи негативний вплив на навколишнє середовище, ISO 50001 (енергетичне управління), сприяють ефективнішому використанню ресурсів та енергії, ISO 9001 (системи управління якістю) забезпечує надання високоякісних міських послуг, що безпосередньо впливає на задоволеність мешканців, ISO 45001 (управління охороною праці), підвищують рівень безпеки та здоров'я громадян, ISO 37106 надає рекомендації щодо впровадження інноваційних рішень та ІТ-технологій для підвищення рівня інтеграції та взаємодії між різними системами міста, ISO 37001 (системи управління антикорупцією) допомагає містам боротися з корупцією, підвищуючи довіру громадян до місцевої влади.

Впровадження стандартів забезпечує підзвітність міських адміністрацій через регулярний моніторинг та публікацію результатів діяльності та сприяють створенню партнерських відносин з міжнародними організаціями та іншими містами, полегшуючи обмін знаннями та ресурсами.

Стратегія сталого розвитку до 2030 року та план її реалізації, розроблені КУ " Інститут міста Дрогобича", покликані забезпечити стале та збалансоване зростання протягом наступної десятилітки в Дрогобицькій МТГ. Основні напрями, які вже є або можуть стати сильними сторонами міста, і які обрані для розвитку, мають великий потенціал для розвитку. До цих напрямків входять: розвиток інфраструктури, стимулювання малих та середніх підприємств, покращення якості життя населення, розвиток туризму та культурної сфери, екологічні ініціативи тощо. Впровадження стандартів ISO в управління містами сприяє більш ефективному, прозорому та стійкому управлінню, що підвищує якість життя мешканців і сприяє сталому розвитку міських територій та створенню партнерських відносин з міжнародними організаціями та іншими містами і відкриває доступ до ресурсів та програм ЄС.

Висновки до другого розділу. Європейська інноваційна політика спрямована на створення умов, що сприяють розвитку інновацій, підвищенню конкурентоспроможності та стійкому економічному зростанню. Регіони, як основні осередки економічної активності, відіграють вирішальну роль у формуванні ефективних інноваційних екосистем, які здатні адаптуватися до глобальних викликів і можливостей. Європейський Союз розробив комплексну стратегію підтримки інноваційного розвитку, що включає фінансування наукових досліджень і розробок, створення сприятливої інфраструктури, підтримку малого та середнього бізнесу (МСБ), розвиток людського капіталу, а також сприяння цифровій трансформації та екологічній стійкості. Ці принципи відображаються в програмах і ініціативах, таких як Horizon Europe, COSME, Erasmus+ та Digital Europe, які надають можливості для регіонів розвивати власні інноваційні потенціали.

Еволюція інноваційної політики регіонів у Європі відображає поступовий перехід від підтримки традиційної індустріальної економіки до створення сучасних, конкурентоспроможних інноваційних екосистем. Кожен етап розвитку політики сприяв зміцненню регіонального потенціалу, інтеграції в європейський та глобальний економічний простір, а також підвищенню добробуту населення через інновації та технологічний розвиток.

Інструменти регіональної інноваційної політики в Європейському Союзі розроблені для підтримки інноваційного розвитку регіонів, підвищення їхньої конкурентоспроможності та стійкості. Фінансові інструменти є основою регіональної інноваційної політики Європейського Союзу, сприяючи розвитку інноваційних проектів, підтримці малого та середнього бізнесу, наукових досліджень та інфраструктурних ініціатив. До основних інфраструктурних інструментів відносять дослідницькі центри, технопарки, інноваційні мережі/платформи та центри трансферу технологій. Освітні та навчальні інструменти є складовими регіональної інноваційної політики ЄС, оскільки вони сприяють розвитку кадрового потенціалу та забезпечують необхідні знання та навички для створення та впровадження інновацій.

Регіони України мають доступ до різноманітних інноваційних інструментів та програм, які надаються Європейським Союзом. Україна є асоційованим членом Європейського Союзу, що надає їй можливість брати участь у багатьох ініціативах ЄС, включаючи ті, що стосуються науки, досліджень, інновацій та розвитку підприємництва. Це відкриває перед ними можливості для розвитку та зміцнення інноваційного потенціалу на місцевому рівні.

Керівництво Дрогобицької міської територіальної громади (ОТГ) виявило значний інтерес до інноваційного розвитку, втілюючи кілька важливих ініціатив, що сприяють створенню сприятливого середовища для інновацій та підтримки підприємництва. Розробка і прийняття стратегії сталого розвитку до 2030 року та плану її реалізації створило чітку рамку для інноваційних

ініціатив. Ці документи визначають пріоритетні напрями розвитку та конкретні заходи для досягнення цілей.

Реалізація проекту "Смарт Сіті" в Дрогобичі є важливим кроком до модернізації міста та покращення якості життя мешканців. Впровадження сучасних систем моніторингу руху транспорту, оптимізація громадського транспорту, створення електронних систем керування світлофорами та паркуванням зменшили транспортні затори у місті. До пріоритетних напрямів та перспективи розвитку Drohobych Smart City можна віднести: підвищення ефективності та зручності, економічне зростання, підвищення екологічної стійкості, розвиток нових послуг та продуктів та підвищення взаємодії громадян та влади.

Впровадження стандартів ISO в управління містами сприяє більш ефективному, прозорому та стійкому управлінню, що підвищує якість життя мешканців і сприяє сталому розвитку міських територій та створенню партнерських відносин з міжнародними організаціями та іншими містами і відкриває доступ до ресурсів та програм ЄС.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження регіональна інноваційна політика: особливості формування та реалізації в Дрогобицькій ОТГ дали змогу сформулювати такі висновки:

1. Теорія інновацій та регіональна політика взаємодіють між собою, створюючи основу для розвитку інноваційних систем в регіонах. Інновації виступають основним механізмом для перетворення наукових знань у практичні, створення нових продуктів, послуг, технологій та стимулюють економічне зростання та конкурентоспроможність. В широкому розумінні можна вважати, що інновації - це процес впровадження нових ідей, технологій, продуктів або методів, які призводять до створення нових можливостей, покращення ефективності та стимулювання розвитку в різних сферах економіки та суспільства.

2. Інноваційна політика сприяє створенню умов для інноваційної активності шляхом створення сприятливого середовища для розвитку та впровадження нововведень. Вона спрямована на різні напрями залежно від конкретних потреб і мети країни чи регіону, до її основних напрямів належать: стимулювання наукових досліджень і розвитку; розвиток технологічних кластерів; підтримка інноваційних стартапів; технологічний трансфер; створення сприятливого інноваційного середовища.

3. Регіональна інноваційна політика - це система стратегій, програм та інструментів, спрямованих на стимулювання та підтримку інноваційного розвитку у конкретних регіонах чи територіях. Основна мета регіональної інноваційної політики - створення сприятливого середовища для інновацій та підтримка розвитку інноваційного підприємництва на рівні регіонів. Вона повинна базуватися на об'єктивному аналізі економічної ситуації, детальній оцінці ресурсів і можливостей, орієнтації на реальні цілі. Залучення всіх зацікавлених сторін і застосування нових підходів до формування та реалізації

цієї політики є ключовими для успішного інноваційного розвитку регіонів і економіки країни в цілому.

4. Інноваційний розвиток територіальної громади є складним процесом, що включає перехід на новий рівень економічного управління, спрямованого на досягнення соціальних, економічних та екологічних результатів. Стратегія інноваційного розвитку — це систематичний план дій, спрямований на стимулювання і впровадження новітніх технологій, методів управління, процесів та продуктів для підвищення ефективності, конкурентоспроможності і сталого розвитку організації, регіону або громади. Основною метою такої стратегії є створення умов для постійного оновлення та розвитку громади, залучення інвестицій та покращення якості життя мешканців.

5. Формування Дрогобицької міської територіальної громади (ОТГ) відбувалося в контексті реформи децентралізації в Україні, що розпочалася у 2015 році. Її метою було підвищення ефективності місцевого самоврядування та оптимізація адміністративно-територіального устрою країни. Дрогобицька ОТГ включає два міста – Дрогобич і Стебник, а також 32 населених пункти, що входили до складу 19 сільських рад. Дрогобицька МТГ є складною та багатокомпонентною структурою, що об'єднує різноманітні населені пункти з власними унікальними характеристиками та потребами.

6. Дрогобицька територіальна громада (ТГ) активно підтримує та сприяє реалізації інноваційних проектів з метою виявлення міських проблем та розробки рішень у співпраці з мешканцями, підприємствами, освітніми та науковими установами. Діяльність Дрогобицької міської ради у цій сфері спрямована на створення умов для економічного зростання та вдосконалення механізмів управління розвитком громади на засадах ефективності, відкритості та прозорості.

7. У стратегії сталого розвитку Дрогобицької міської територіальної громади до 2030 року визначено пріоритетні напрями (Розумні рішення для міського життєвого простору 21 століття; Дрогобицька ТГ – метрополія

здоров'я; Діджиталізація Дрогобицької ТГ; Смарт спеціалізація регіонального центру; Дрогобицька ТГ відома у світі; Дрогобицька ТГ – культурна, творча і освітня метрополія) та стратегічні сфери(Освіта; Ринок праці та підготовка кваліфікованих кадрів; Вища освіта та наука; Захист клімату та адаптація до зміни клімату; Інфраструктура Дрогобицької ТГ; Інфраструктура Дрогобицької ТГ; Інноваційне управління містом; Інноваційне середовище; Ефективне управління громадою; Економічний розвиток та фінансове стимулювання; Локальний маркетинг; Регіональний розвиток громади; Сільське господарство) інноваційного розвитку громади. Ці напрями спрямовані на всебічну підтримку інноваційного потенціалу та зміцнення процесів інновацій у регіоні з метою покращення конкурентоспроможності громади та її економічного зростання.

8. Регіони України мають доступ до різноманітних інноваційних інструментів та програм, які надаються Європейським Союзом. Дані інноваційні інструменти можуть допомогти регіонам України створити сприятливі умови для розвитку новаторських ідей, підвищення конкурентоспроможності та залучення інвестицій. Європейська інноваційна політика спрямована на створення умов, що сприяють розвитку інновацій, підвищенню конкурентоспроможності та стійкому економічному зростанню. Регіони, як основні осередки економічної активності, відіграють вирішальну роль у формуванні ефективних інноваційних екосистем, які здатні адаптуватися до глобальних викликів і можливостей. Європейський Союз розробив комплексну стратегію підтримки інноваційного розвитку, що включає фінансування наукових досліджень і розробок, створення сприятливої інфраструктури, підтримку малого та середнього бізнесу (МСБ), розвиток людського капіталу, а також сприяння цифровій трансформації та екологічній стійкості. Ці принципи відображаються в програмах і ініціативах, таких як Horizon Europe, COSME, Erasmus+ та Digital Europe, які надають можливості для регіонів розвивати власні інноваційні потенціали.

9. Керівництво Дрогобицької міської територіальної громади (ОТГ) виявило значний інтерес до інноваційного розвитку, втілюючи кілька важливих

ініціатив, що сприяють створенню сприятливого середовища для інновацій та підтримки підприємництва. Розробка і прийняття стратегії сталого розвитку до 2030 року та плану її реалізації створило чітку рамку для інноваційних ініціатив. Ці документи визначають пріоритетні напрями розвитку та конкретні заходи для досягнення цілей. Реалізація проекту "Смарт Сіті" в Дрогобичі є важливим кроком до модернізації міста та покращення якості життя мешканців. Впровадження сучасних систем моніторингу руху транспорту, оптимізація громадського транспорту, створення електронних систем керування світлофорами та паркуванням зменшили транспортні затори у місті. До пріоритетних напрямів та перспективи розвитку Drohobych Smart City можна віднести: підвищення ефективності та зручності, економічне зростання, підвищення екологічної стійкості, розвиток нових послуг та продуктів та підвищення взаємодії громадян та влади.

10. Впровадження стандартів ISO в управління містами сприяє більш ефективному, прозорому та стійкому управлінню, що підвищує якість життя мешканців і сприяє сталому розвитку міських територій та створенню партнерських відносин з міжнародними організаціями та іншими містами і відкриває доступ до ресурсів та програм ЄС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бриль М. Стратегія – основа становлення та розвитку ОТГ. Місцеве самоврядування. – Режим доступу: [URL:https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2018/may/issue_5/article_36538.html](https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2018/may/issue_5/article_36538.html) (дата звернення: 08.03.2024).
2. Будякова О. Ю. Формування стратегії підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості регіону. Управління стратегіями випереджаючого інноваційного розвитку. – 2020р. – С. 26–29.
3. Бутко М. Проблеми реалізації інноваційної моделі розвитку економіки на регіональному рівні. Економіка України. – 2002. № 11. С. 11–15.
4. Василенко В. А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: навч. посібник / В. А. Василенко. – К.: ЦУЛ. – 2002. – С. 420.
5. Васильєв О. Методологія і практика інфраструктурного забезпечення функціонування і розвитку регіонів України : [монографія] / О. Васильєв. – Х. : ХНАМГ – 2007. – С. 341.
6. Вилгін Є. А. ПІДХОДИ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ. Державне управління: удосконалення та розвиток № 4, 2011. Режим доступу – [URL:http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=477](http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=477) (дата звернення: 05.02.2024).
7. Герасимчук З. Комплексна оцінка рівня сталого розвитку регіонів України. Економіка України. – 2002. № 2. – С. 34–42.
8. Гуренко А.М. Державна підтримка реалізації інвестиційних договорів за участю органів державної влади та органів місцевого самоврядування. – Режим доступу – [URL:http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2017/9.pdf](http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/1_2017/9.pdf) (дата звернення: 09.04.2024).
9. Денисюк Г. Л. Форми і методи залучення та використання інвестицій для забезпечення інноваційного розвитку

регіону. Режим доступу – URL:<https://eprints.oa.edu.ua/7049/> (дата звернення: 08.04.2024).

10. Державний фонд регіонального розвитку: гроші для розвитку чи проїдання? Режим доступу – URL: <https://cost.ua/730-derzhavnyyfond-rehionalnoho-rozvytku-hroshi-dlya-rozvytku-chy-proyidannya> / (дата звернення: 15.03.2024).

11. Друкер П. Ф. Ефективне управління. Економічні завдання і оптимальні рішення / Пер. з англ. - М.: ФАИР-ПРЕСС. – 2001. – Ст. 58 – 63.

12. Друкер П. Ф. Практика менеджменту / Пер. з англ. - М.: Видавничий будинок "Вільямс" – 2000. – С. 199 – 205.

13. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV. // Оф. Веб-сайт Верховної ради України, сайт «Законодавство України». – Режим доступу: URL:<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. (дата звернення: 05.02.2024).

14. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 433-IV від 08.09.2011. – Режим доступу – URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>. (дата звернення: 05.02.2024).

15. Івашина Л., Роль об'єднаних територіальних громад у розвитку сільського зеленого туризму. Державне управління та місцеве самоврядування. Вип. 3 (34). – С.143—148.

16. Інвестиційна діяльність / за ред. Т.В. Майорова. – К. : Центр учбової літератури. – 2009. – Режим доступу <http://pidruchniki.ws> (дата звернення 16.03.2024)

17. Інвестиційний паспорт Дрогобицької громади. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://invest.drohobych-rada.gov.ua/>

18. Кабінет Міністрів України Постанова від 16 лютого 2011 р. N 110 Київ Про затвердження Порядку здійснення місцевих запозичень. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/110-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.05.2024).

19. Кейс-стаді. Впровадження інвестиційних інструментів: на регіональному та муніципальному рівнях

[URL:https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/609/Case_Study_PLEDDG_Investments-web.pdf](https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/609/Case_Study_PLEDDG_Investments-web.pdf) (дата звернення: 09.05.2024).

20. Ковшова Олена. Ще не придбали ОВДП? Тоді ми йдемо до вас! Місцеве самоврядування. Лютий, 2019 / №2. Режим доступу –

[URL:https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2019/february/issue-2/article-42480.html](https://i.factor.ua/ukr/journals/ms/2019/february/issue-2/article-42480.html)

(дата звернення: 17.03.2024).

21. Колесніченко В. Ф. Визначення сутності категорій нововведення, інновація, інноваційна діяльність та інноваційний процес / В. Ф. Колесніченко // Економіка розвитку. – 2005. – С. 100–107.

22. Кушнірук В. С. Інноваційна політика: опорний конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми навчання / В.С. Кушнірук. – Миколаїв : МНАУ, 2016. — 71 с. - Режим

доступу: [URL:https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2277/1/Kushniryk_Innov_polituka.pdf](https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2277/1/Kushniryk_Innov_polituka.pdf)(дата звернення: 08.02.2024).

23. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент: підручник. / П. П. Микитюк, В. Я. Брич, М. М. Шкільняк, Ю. І. Микитюк. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2019. – 518с.

24. Мушеник І. Стратегія розвитку і формування інноваційно-інвестиційної системи регіону. Економіка та суспільство. – 2021. – С. 25.

25. Овчаренко Т. Моделювання ефективної фінансової діяльності органів місцевого самоврядування ОТГ в умовах децентралізації, консолідований підхід. Режим доступу –

[URL:https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/568/4.pdf](https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/568/4.pdf) (дата звернення: 10.04.2024).

26. Офіційний сайт Дрогобицької Міської ради. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drohobych-rada.gov.ua/>

27. П. Гайдуцький, Ю. Каракай, В. Грамотнєв, С. Суярко, С. Трифонов. Інвестиційний клімат в Україні. — К.: Нора-друк. — 2002. — С. 246
28. Пальчук В. Розвиток економічного потенціалу громад у рамках реформи з децентралізації. Україна: події, факти, коментарі.. No 11. С. 38—50.
29. Поліщук О. О. Сутність поняття «інноваційна діяльність» як соціально-економічної категорії / О. О. Поліщук // Економічний вісник Донбасу: Науковий журнал. — Донецьк : — 2010. — С. 169 – 171. — Режим доступу http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/evd/2010_3/35.pdf. (дата звернення 10.04.2024)
30. Полятикін С. О. Особливості інноваційно-інвестиційної діяльності в зарубіжних країнах. Економіка та суспільство. — 2017. № 9. [URL:http://economyandsociety.in.ua](http://economyandsociety.in.ua). (дата звернення 28.04.2024)
31. Полятикіна Л. І. Методологічне та обліково-аналітичне забезпечення сталого розвитку підприємств малого бізнесу: монографія. Суми: ПП Винниченко М. Д., ФОП Литовченко Є. Б., — 2016. — С. 380.
32. Про Стратегію сталого розвитку "Україна — 2020": Указ Президента України від 12 січ. 2015 р. № 5 / 2015.: Режим доступу — <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/conv> (дата звернення: 11.04.2024)
33. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. - Режим доступу: [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%P1%80#Техі](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%P1%80#Техі). (дата звернення: 23.02.2024).
34. Скотний П. В. Соціально-економічні системи як надскладні та незамкнуті структури, що розвиваються / Павло Скотний // Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей: зб. наук. пр. / Редкол.: відп. секретар З.С. Скринник. — К. : УБС НБУ, 2018.
35. Сторонянської І. З. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред.Кравціва В. С., Львів: ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАНУ України. — С. 531.

36. Стратегія сталого розвитку Дрогобицької міської територіальної громади до 2030 р.
37. Сухоруков А. Проблеми підвищення інвестиційної активності регіонів. Економіка України. – 2002. № 8. – С. 27–33.
38. Федулова Л. І. Інноваційна політика: підручник для студ. вищ. навч. закл./Л.І. Федулова, А.А. Мазаракі, Г.О. Андрощук. — К.: Київ. нац. торг.-еконост. ун-т, 2012. – 604 с.
39. Федулова Л. І. Управління інноваціями: підручник / Л. І. Федулова; Київ. нац. торг.-еконост. ун-т. – Київ : Київ. нац. торг.-еконост. ун-т, 2016. - 547 с.
40. Шовкун І.А. Моделі інноваційного розвитку: міжнародний досвід та уроки для України // Проблеми науки (укр.).-2002.-№8.-С.26-35.
41. Юрій С.І., Іващук І.О. Активізація інвестиційної діяльності на регіональному рівні. Фінанси України. – 2000. № 4. – С. 106 –113.
42. Як залучити гранти для розвитку громад: поради старостам. Режим доступу – [URL:http://uccs.org.ua/novyny/iak-zaluchyty-hranytdlia-rozvytku-hromad-porady-starostam/](http://uccs.org.ua/novyny/iak-zaluchyty-hranytdlia-rozvytku-hromad-porady-starostam/) (дата звернення: 12.03.2024).
43. Яковлєв А.І. Розвиток фінансового механізму нововведень // Фінанси України (укр.).-2002.-№12.-С.3-13.
44. Яцек Адамчик, Мацей Копитек, Войцех Одзімек, Марія Пйонтковска. Посібник із залучення інвестицій. Режим доступу – [URL:https://sambirrada.gov.ua/wp-content/uploads/2016/04/pos-zal-inv.pdf](https://sambirrada.gov.ua/wp-content/uploads/2016/04/pos-zal-inv.pdf) (дата звернення: 17.01.2024).
45. Alliance, G.S.I. Global Sustainable Investment Review, available at: http://www.gsi-alliance.org/wp-content/uploads/2017/03/GSIR_Review2018 (accessed May 2020).
46. Arefeen, S. and Shimada, K. “Performance and Resilience of socially responsible investing (SRI) and conventional funds during different shocks in 2016: evidence from Japan”, Sustainability, Vol. 12 No. 2, pp. 540-552.
47. Ashrafi, M., Adams, M., Walker, T.R. and Magnan, G. “How corporate social responsibility can be integrated into corporate sustainability: a theoretical

review of their relationships”, *The International Journal of Sustainable Development and World Ecology*, Vol. 25 No. 8, pp. 672-682.

48. Berthelot, S., Coulmont, M. and Serret, V. “Do investors value sustainability reports? A Canadian study”, *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, Vol. 19 No. 6, pp. 355-363.

49. Chatzitheodorou, K., Skouloudis, A., Evangelinos, K. and Nikolaou, I. “Exploring socially responsible investment perspectives: a literature mapping and an investor classification”, *Sustainable Product and Consumption*, Vol. 5, pp. 56-78.

50. Cubas - Díaz, M. and Martinez Sedano, M.A., “Measures for sustainable investment decisions and business strategy—a triple bottom line approach”, *Business Strategy and the Environment*, Vol. 27 No. 1, pp. 16-38.

51. Cumming, D. Johan, S. “Socially responsible institutional investment in private equity”, *Journal of Business Ethics*, Vol. 75 No. 4, pp. 395-416.

52. Dillenburger, S., Greene, T. and Erikson, O.H. “Approaching socially responsible investment with a comprehensive ratings scheme: total social impact”, *Journal of Business Ethics*, Vol. 43 No. 3, pp. 167-177.

53. Diouf, D. and Boiral, O. “The quality of sustainability reports and impression management”, *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, Vol. 30 No. 3, pp. 112-130.

54. Eccles, R.G., Kastropeli, M.D. and Potter, S.J. “How to integrate ESG into investment decision - making: results of a global survey of institutional investors”, *Journal of Applied Corporate Finance*, Vol. 29 No. 4, pp. 125-133.

55. Global Economic Dynamics “The pros and cons of globalization”, available at: <https://gedproject.de/allgemein-en/the-pros-and-cons-of-globalization/> (accessed June 2020).

56. Gutsche, G. and Zwergel, B. “Investment barriers and labeling schemes for socially responsible investments”, *Schmalenbach Business Review*, Vol. 3, pp.1-47.

57. Lo, K.Y. and Kwan, C.L. “The effect of environmental, social, governance and sustainability initiatives on stock value? Examining market response

to initiatives undertaken by listed companies”, Corporate Social Responsibility and Environmental Management, Vol. 24 No. 6, pp. 606-619.

58. Pawel Skotnyy, Kazimierz W. KRUPA, Wojciech KRUPA. European innovation (preliminary characterization of the method used in the report innovation union scoreboard 2013 and selected results of measurements) // Vplyv využívania Business Intelligence na výkonnosť podnikov. Vedecký workshop projektu Vega č. 1/0562/14 ./ Vydavateľstvo EKONÓM Dolnozemska cesta 1 852 35 Bratislava,2014. –s. 202 – 218